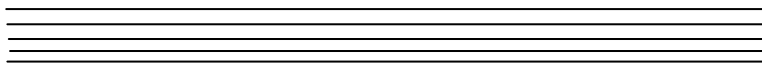

نظام آموزشی کویت

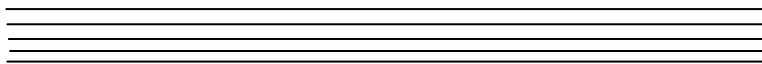
- ۶ ..... ملاحظات تاریخی
- ۷ ..... اقوام و نژادها
- ۸ ..... ملاحظات جغرافیایی
- ۹ ..... ویژگی های اقلیمی
- ۱۰ ..... آب و هوا
- ۱۰ ..... مناطق
- ۱۰ ..... جزایر
- ۱۱ ..... بنادر
- ۱۲ ..... ملاحظات سیاسی
- ۱۲ ..... ساختار حکومتی

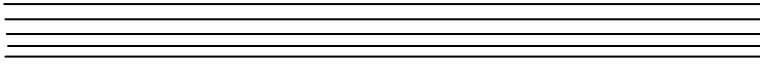
۱۵	قانون اساسی
۱۶	قوای سه گانه
۱۶	قوه مجریه
۱۷	قوه مقننه
۱۷	کمیسیونهای مجلس
۱۸	قوه قضائیه
۱۹	انواع دادگاه
۲۰	احزاب سیاسی
۲۰	الحركة الدستورية الإسلامية (جنبش مشروطه اسلامی) - میانه رو
۲۱	المجتمع الاسلامی الشعبي (جمعیت اسلامی مردمی)
۲۱	الائتلاف السلامی الوطنی (حزب مؤتلفه اسلامی ملی) - شیعه، تندرو
۲۲	التکتل النیابی (طرفداران نظام پارلمانی) لیبرال و طرفدار نظام حاکم
۲۳	التجمع الدستوری (مجمع قانون اساسی) - طرفدار قانون اساسی و لیبرال
۲۳	المنبر الديمقراطي الكويتی (تربیون دموکراتیک) چپ گرا
۲۴	ملاحظات اقتصادی
۲۴	تحولات اساسی
۲۶	ساختار اقتصادی
۲۷	شاخصهای اقتصادی
۲۷	واحد پول و نرخ برابری
۲۷	بودجه
۲۸	منابع اقتصادی
۲۸	ذخایر نفتی
۲۹	میزان تولید و پالایش
۳۰	کشاورزی
۳۰	ماهیگیری
۳۰	برق
۳۱	صنایع
۳۲	جهانگردی

۳۲	.....	جاذبه های جهانگردی
۳۲	.....	ارتباطات
۳۲	.....	مطبوعات
۳۳	.....	روزنامه ها
۳۵	.....	ماهنامه ها
۳۶	.....	رادیو و تلویزیون
۳۷	.....	سینما
۳۹	.....	خبرگزاریها
۴۰	.....	اینترنت
۴۰	.....	مؤسسات فرهنگی خارجی
۴۱	.....	ساختار جمعیت
۴۱	.....	ترکیب جمعیتی
۴۳	.....	رشد جمعیت
۴۴	.....	زبان و خط
۴۴	.....	اشتغال
۴۴	.....	نیروی کار
۴۵	.....	ملاحظات علمی
۴۶	.....	تاریخچه آموزشی
۴۶	.....	ساختار آموزشی
۴۷	.....	آموزش پیش دانشگاهی
۴۸	.....	آموزش پیش دبستانی
۵۰	.....	اهداف آموزشی
۵۰	.....	برنامه های آموزشی
۵۰	.....	آموزش ابتدایی
۵۰	.....	ساختار آموزشی
۵۱	.....	اهداف آموزشی

- ۵۱..... ارتقاء تحصیلی
- ۵۲..... مقطع مقدماتی متوسطه
- ۵۲..... ساختار آموزشی
- ۵۳..... اهداف آموزشی
- ۵۳..... برنامه های آموزشی
- ۵۴..... مقطع تکمیلی متوسطه
- ۵۴..... ساختار آموزشی
- ۵۴..... اهداف آموزشی
- ۵۵..... برنامه های آموزشی
- ۵۵..... آموزش عالی
- ۵۶..... پژوهش و تحقیقات
- ۵۶..... تحقیقات آموزشی
- ۵۶..... روندهای پژوهشی
- ۵۷..... آموزش های خاص
- ۵۷..... آموزش های دینی
- ۵۸..... آموزش معلمان
- ۵۸..... برنامه های آموزشی
- ۵۹..... آموزش ضمن خدمت
- ۵۹..... اهداف کلی
- ۵۹..... برنامه های آموزشی
- ۵۹..... آموزش غیر رسمی
- ۵۹..... مدارس خصوصی
- ۶۰..... آموزش استثنایی
- ۶۰..... اهداف کلی
- ۶۰..... تقسیم بندی کودکان استثنایی
- ۶۰..... اصول و اهداف آموزشی

- اولویتها و علایق آموزشی ۶۱
- قوانین آموزشی ۶۱
- مدیریت آموزشی ۶۲
- نهادهای مرکزی ۶۲
- بودجه و هزینه های آموزشی ۶۲

ملاحظات تاریخی

لغت کویت از لحاظ ادبی و ریشه یابی ، مصغر «کوت» است که ظاهراً یک واژه هندی می باشد که در زبان اعراب محلی وارد گردیده و بر دره یا قلعه اطلاق می شود. نام بیاری از شهرهای هند و پاکستان با کلمه کوت به صورت پسوند یا پیشوند آمده است ؛ مانند «سیالکوت» ، «بتان کوت» و «راول کوت» اینواژه در زبان فارسی نیز متداول است و در برخی از آثار نظم و نثر شعرا و نویسندگان پارسی زبان بکار رفته است. واژه «کوتوال» که از ترکیبات واژه مذکور و به معنی قلعه بیگی یا دژبان یا صاحب قلعه است در ادبیات فارسی دیده می شود. به مرور زمان، واژه کوت به شهری که در اطراف آن دژی بوجود آمده است، مانند کوت العماره در عراق و کوت الشیخ. در مقایسه با همسایگان، تاریخ گذشته کویت ناشناخته به نظر می رسد. لوح بدست آمده از آثار یونان قدیم، در جزیره فیلکه بیانگر تاریخی حدود ۳۲۵ سال قبل از میلاد می باشد. کویت در دوره عباسیان « کاظمه البحار» نامیده می شد که از نیمه نخست قرن هجدهم به این نام در نوشته ها آمده است ولی دریانوردان و جهانگردان پرتغالی ، هلندی و انگلیسی آن را «قرین» نیز می خوانده اند. این کشور در روزگاران حکومت هخامنشی و پس از آن در زمان اشکانیان و ساسانیان جزء ایران بود. و به هنگام ظهور اسلام، در سال ۱۲ ه.ق. پس از آنکه در این ناحیه جنگی میان نیروهای خالد بن ولید و حکام ایرانی روی داد. سرانجام این سرزمین همراه سایر بخش های منطقه خاور میانه به امپراتوری اسلام پیوست. از اوایل قرن هجدهم میلادی به تدریج تعدادی از خانواده قبیله معروف «غزه» از صحرای نجد و افرادی نیز از قبایل سواحل جنوبی ایران و عراق بدین منطقه روی آورده و در آن سکنی گزیدند. خانواده های مهم الصباح، خلیفه الزاید، الجلاهمه و المعاوده، که اکثر شهروندان فعلی کویت از

اعقاب آنها از جمله این مهاجران بوده اند. علاوه بر این طیف وسیعی از شیعیان ایرانی الاصل معروف به «عجم کویتی» عراقی الاصل «حساوی» و شماری از ایرانیان اهل سنت و بدویان صحرا نشین به تدریج از عربستان به کویت مهاجرت نموده و با بومیان در آمیخته و ساکن این منطقه شده‌اند. با مهاجرت این قبایل و خانواده‌ها و انتقال تجارت به کویت، این سرزمین از یک روستای کوچک برای ماهیگیران، به یک شهر پر جنب و جوش و بندگاه تجارتی و ایستگاه تردد میان شرق و غرب تحول یافت. بی‌ثباتی اوضاع در ایران و عراق به ایجاد خلاء تجاری و سیاسی منجر شد که پیدایش شهرها و بندرها در آن سوی سواحل خلیج فارس از جمله نتایج آن بود. در پی این تحولات نیاز به برپایی نظام ساده و ابتدائی جهت اداره امور روزمره زندگی ظاهر شد. از زمان کشف و استخراج نفت، مهاجرت بیشتری به این سرزمین صورت گرفت. زیرا که پس از نوسازی و آبادانی میاز به نیروی کار انسانی سبب مهاجرت بیشتری به این ناحیه گردید. پس از تأسیس دولت غاصب صهیونستی در سرزمین فلسطین نیز بیشترین در صد مهاجرت به این کشور اختصاص یافت و به اضافه جمعیت کثیری از مصر، عمان، ایران، سوریه، لبنان، پاکستان و دیگر کشورهای عربی و کارگران سایر نقاط دنیا مانند فلپین، سریلانکا و هندوستان به این جمعیت افزوده شدند. بهر حال اگر سؤال شود که چه کسی واقعاً اهل کویت است؟ کویتی‌ها متنفذ پاسخ خواهند داد که؛ اشخاص و یا بازماندگان اعرادی که قبل از «دوران نفت» در کویت زندگی یا کار می‌کرده‌اند.

اقوام و نژادها

مردم کویت از نژاد سفید و از نژاد آریایی و سامی بوده و در میان آنها سایر نژادهای عرب، مانند عدنانی‌ها و قحطانی‌ها نیز یافت می‌شوند. تقسیم بندی قبیله‌ای در جامعه امروزی آن، بر اثر اختلاط و امتزاج‌ها بسیار پیچیده

شده است، ولی در پاره‌ای از مسائل سیاسی - اجتماعی مانند انتخابات مجلس و شورای شهرداری این گونه وابستگی های قبیله ای - قومی همچنان به صورتی کم رنگ ظاهر شده و تا حدودی نیز در سرنوشت انتخاب کاندیداها اثر می گذارد. عشایر و قبایل کویت را می توان به دو دسته کلی، عشایر منسوبه (قبیله ای معلوم النسب) و غیر منسوب (قبیله هاب مجهول النسب) تقسیم کرد. عشایر منسوبه؛ نسبت جد اعلای این عشایر - بر اساس آنچه که در کتاب های انساب آمده - منتهی می شوند. به : شمر، عنره، ظفیر، مطیر و عجمان.

عشایر غیر منسوبه؛ افراد این عشایر به چد معلومی منسوب نمی شوند و اصل و نسب آنها از نظر سایر عشایر نامعلوم می باشد و در کتب انساب نیز از آنان ذکری نشده است. عشایر غیر منسوبه کویت عبارتند از عوازم، رشایده، عربیدار، طواوحد و صلبه. عشایر دیگری چون بنو هاجر، بنی خالد، اسبعی، دوامیر، بنی مره و جوالر نیز در کویت حضور دارند.

ملاحظات جغرافیایی

کشور کویت ۱۷۸۱۸ کیلومتر مربع مساحت، در شمال شبه جزیره عربستان و شمال غربی خلیج فارس، بین ۲۹ و ۳۰ درجه عرض شمالی و ۴۶/۵ درجه و ۴۸/۵ درجه طول شرقی قرار گرفته است که از شمال به عراق و جنوب به عربستان سعودی و از شرق به خلیج فارس محدود می باشد. طول این سرزمین از شمال به جنوب، حدود ۲۵۷۴۷ کیلومتر و عرض آن ۴۰۲۳ کیلومتر می باشد.

ویژگی های اقلیمی

خلیج فارس در گذشته به مراتب بیش از این ها به سمت شمال گسترش داشته ولی قسمت های علیای آن ، به تدریج بر اثر ته نشینی آبرقت رودخانه های دجله و فرات که در دوره نوسنگی به صورت دو رودخانه وارد خلیج فارس شده اند، پر شده و به صورت امروزی در آمده است. بنابراین می توان گفت که در چند هزار سال قبل ، زمین های کنونی کویت در زیر آبرفت های خلیج فارس مستور بوده است. فسمتهای مهمی از سرزمین کویت از شن و ماسه پوشیده شده و در جنوب آن ارتفاعات به شکل تپه ماهور های پیوسته مشاهده می شوند. این سرزمین دارای کوه های مرتفع نبوده و تنها چند کوه کوچک و تپه مانند در آن وجود دارد که مهمترین آنها عبارتند از : کوه «المطاع» و «آواره».

کویت سرزمینی است مسطح و (همانطور که اشاره شد) سطح آن از شن و ماسه پوشیده شده است. این وضعیت با شیب ندریجی از بیشترین ارتفاع ، یعنی ۳۰۰ متر در دور ترین ناحیه غربی از سوی «السالمی» و «الشقایا» تا ساحل شرقی خلیج فارس امتداد دارد. ارتفاع این تپه ها به حدود ۱۴۵ متر می رسد و به بیابان «ام الرمم» ختم می شوند. نام این تپه های زنجیره ای شامل «جان الزور» است. بخش «جهره» حاصلخیز ترین منطقه این سرزمین است که در آن درختانی چون نخل و کُنار می روید. این منطقه با باران سرسبز مس شود که برای چرای شتران و دام های دیگر مناسب است. در این کشور حیوانات وحشی مانند : گرگ ، روباه ، آهو و خرگوش نیز دیده می شوند.

آب و هوا

آب و هوای کویت تقریباً تحت تأثیر بیابان ها و شنزارهای آن، خشک و کم باران می باشد. این خشکی هوا توأم با گرمای شدید است، که در تابستان، دما در آنجا به ۵۵-۵۰ درجه سانتی گراد با رطوبت بسیار زیاد می رسد و محیطی طاقت فرسا بوجود می آورد، ولی در زمستان همانند سایر نقاط خلیج فارس، هوا کیفیتی بسیار مطبوع پیدا می کند. که روزها بطور متوسط دارای حرارتی معادل ۱۲ تا ۱۵ درجه سانتی گراد بالای صفر و شبها گاهی تا صفر درجه پایین می آید. میزان بارندگی در کویت کم است بصورتی که در گذشته تهیه آب مشکل مهم این سرزمین بود. ولی اکنون با ایجاد واحدهای تصفیه، مشکل آب رفع شده است.

مناطق

جزایر

در نزدیکی کویت جزایر بسیاری وجود دارد که عمده ترین آنها عبارتند از: بوبیان، فیلکه، مسکان، عوها، ام انکل، ام المرادم، کوبرؤ فاروره و وره.

جزیره «بوبیان» در زاویه غربی واقع شده که طول آن از شمال به جنوب در حدود ۱۳ کیلومتر است. این جزیره با ۶۸۳ کیلومتر مربع مساحت اغلب خالی از سکنه است، ولی در فصل تابستان گروهی برای ماهیگیری در آن اقامت دارند.

جزیره «فیلکه» در سمت شرق و در حدود ۲۹/۱ کیلومتری شهر کویت قرار دارد. طول این جزیره، ۱۱/۲۰ و عرض آن ۵/۱ کیلومتر است. و در آن ساختمان های قدیمی و قلعه های جنگی وجود دارد که از آثار پرتغالی ها

و ایرانیان باستان بر جای مانده است. جزیره «وربه» در واقع از چند جزیره تشکیل شده که طول بزرگترین آنها ۱۱/۲ کیلومتر و عرض آن ۶/۴ کیلومتر است.

بنادر

کویت به لحاظ وضعیت جغرافیایی همواره مرکز مهمی برای کشتیرانی و فعالیت های دریایی بوده است. این کشور دارای بنادر مهم تجاری است که توسط مؤسسه عمومی بنادر اداره می گردد. این موسسه، در ۱۶ نوامبر ۱۹۷۷ م، به موجب قانون شماره ۱۳۳ به شکل یک مؤسسه دولتی مستقل، تأسیس یافت و اداره بند شویخ و دوحه بعهدۀ آن، گذاشته شد. در ۱۸ اکتبر ۱۹۸۶ م، اداره بند شعبیه نیز، به این مؤسسه واگذار شد.

بنادر مهم کویت عبارتند از: الاحمدی، شعبیه، شویخ، الزور، دوحه و عبدالله .

بندر الاحمدی: بزرگترین بندر نفتی کویت بوده که دارای چهار لنگرگاه مخصوص محصورلات نفتی است که توسط شرکت ملی نفت کویت اداره می شود. نکته مهم دیگر این که؛ عمق آب در مقابل اسکله محصولات مفتی به ۱۶ متر می رسد. این بندر دارای ریل های متحرک برای حمل کود اوره، گوگرد و ذغال نفتی می باشد.

بندر شویخ؛ که از قدریمی ترین بنادر تجاری این کشور است در سال ۱۹۶۰ م بنا شده و دارای سه اسکله بطول ۴۰۵۵ و عمق ۶/۷ متر می باشد. این بندر می تواند کشتی های مختلف را بپذیرد.

بندر الزور (مینا السعود)؛ چهارمین بندر نفتی کویت است که صادرات نفت «منطفه بی طرف» (یا منطفه

مقسومه) را انجام می دهد. اداره این بندر بر عهده شرکت GT OIL و شرکت مفت کوین است. نفت خام

چاه های موجود در منطقه برقان، وفره و ام‌القدر، از طریق لوله‌های نفتی به یک انبار ذخیره در «وفره» انتقال یافته و سپس از آنجا به فاصله سه مایل تا میناء‌الزور، پمپ می‌گردد.

بندر دوحه؛ در سال ۱۹۸۱م، برای قایق‌های و لنج‌های باری ساحلی که بین کشورهای منطقه خلیج فارس کالاهای سبک را جابجا می‌نمودند، ساخته شد این بندر دارای حوضچه و ۱۲۰ اسکله کوچک بطول ۲۶۰۰ متر و هم چنین دارای ۱۱ انبار با محیط بسته به مساحت ۸۱۰۰ متر، ۴ انبار مسقف به مساحت ۲۱۰۰ متر مربع و محوطه نگهداری دام به مساحت ۳۲۵۰ متر می‌باشد.

بندر عبدالله؛ در سال ۱۹۴۵ م، جهت صادرات محصولات نفتی پالایشگاه میناء عبدالله بنا شد که دارای دو اسکله در عمق دو مایلی ساحل است. وقتی در این بندر به ۱۳ تا ۱۷ متر می‌رسد می‌توان کشتیهایی تا ۲۱۴ هزار تن را بپذیرد.

ملاحظات سیاسی

ساختار حکومتی

از اوایل قره هجدهم، خانواده های مهم "آل صباح" و "آل خلیفه" و "آل جلاهم" پس از کوچ های متعدد سرانجام در کویت اقامت گزیدند. اغلب منابع، استقرار ابن قبایل در کویت را، بنا به دلایل اقتصادی و سیاسی بین سال های ۱۷۱۳-۱۶۷۲م می‌دانند. سه خانواده مهم مهاجر کویت در سال های ۱۷۵۶-۱۷۱۶م بر سر اداره امور کشور، بوسیله اتحاد سه گانه مشترک، توافق کردند که نقش هر خانواده مکمل نقش خانواده دیگر باشد. آل صباحه اعمال قدرت سیاسی پرداختند. تجارت زمینی (روی خشکی) به "آل خلیفه" واگذار شد و "آل جلاهمه"

سرگرم تجارت دریایی، غواصی و دریا نوردی شدند. در سال ۱۷۵۶م این اتحاد از هم گسست و مردم کویت طبق سنت های قبیله ای، صباح بم جابر (رئیس خانواده الصباح) را به عنوان امیر برگزیدند و از همان موقع قدرت سیاسی در این خاندان ماندگار شد. از آن زمان تا حکومت کنونی "جابر الاحمد الجابر الصباح" (که در ۱۹۷۷/۱۲/۳۱ م. به قدرت رسیدند) سیزده حاکم پی در پی بر مسند قدرت تکیه زده اند. نخستین تماس واقعی بین کویت و انگلستان در سال ۱۷۷۵ م هنگامی که تجارت هند شرقی به جای بصره به کویت منتقل گردید روی داد. مهاجرت این قبایل و خانواده ها و انتقال تجارت به کویت، این سر زمین را به شهر پر جنب و جوش و بندگاه های تجاری و ایستگاه تردد بین شرق و غرب مبدل ساخت. در سال ۱۸۸۵، به دلیل اینکه شیخ نشین کویت در معرض تهدید عثمانی ها قرار گرفت، خاندان صباح با حایت انگلستان، جدایی کویت از عثمانی، اعلام کرد. در زمان حکومت "شیخ مبارک" فرزند صباح دوم - پنجمین شیخ کویت - که در تاریخ این کشور به نام "مبارک الکبیر" معروف شده است، نظام حکومت این سر زمین شکل تازه ای به خود گرفت؛ زیرا وی حکومت را در تیره دو فرزند خود موروثی کرد. در زمان حکومت همین شیخ، معاهده ۲۳ ژانویه ۱۸۹۹ م مبنی بر حمایت انگلستان از کویت بین دو کشور منعقد گردی و بدینسان کویت به صورت تحت الحمایه بریتانیا درآمد این معاهده حاوی چند موضوع اساسی از جمله؛ "ممنوعیت واگذاری سرزمین" و "ممنوعیت برقراری ارتباط کویت و کشورهای خارجی" بود. در سال ۱۹۶۱ م در دوران حکومت "عبدالله سالم" مشور مویت که به موجب معاهده ۱۸۹۹ م به صورت تحت الحمایه انگلیس در آمده بود، به کسب استقلال نائل آمد. پس از "شیخ عبدالله السالم الصباح" که مورد علاقه و احترام ملت کویت بود و تا سال ۱۹۶۵ م زمام امور را در دست داشت، برادرش "شیخ صباح السالم الصباح" به حکومت رسید. این شیخ نیز در ۳۱ دسامبر ۱۹۷۷ م فوت کرد و "شیخ جابر الاحمد الجابر الصباح"

حاکم کنونی زمام امور را بدست گرفت. کویت پس از استقلال به عضویت اتحادیه عرب درآید و به دنبال آن، بخاطر مسائل مرزی با عراق، مشکلاتی بروز کرد که براساس تقاضای امیر کویت سربازان انگلیس در مرزهای دو کشور مستقر شدند. اتحادیه عرب در ژوئیه همان سال تصمیم گرفت نیروهای مخصوص خود را جایگزین قوای انگلیس در آن منطقه نماید که شامل سربازان اردنی، عربستانی، سودانی و اماراتی می شد. اجرای این تصمیم در سال ۱۹۶۱ م با ورود نیروهای جمهوری متحده عرب آغاز و تا فوریه ۱۹۶۳ م ادامه داشت که در همین زمان نیروهای انگلیسی خاک کویت را ترک کردند. کویت در ۱۴ مه ۱۹۶۲ ک به عنوان صد و یازدهمین کشور جهان به عضویت سازمان ملل درآمد. در دسامبر ۱۹۶۱ م اولین انتخابات در کویت منجر به تشکیل مجلس مؤسسان شد، که وظیفه بررسی و تصویب قانون اساسی را داشتند. مجلس ملی کویت نیز با ۵۰ عضو در ژوئیه ۱۹۶۳ م تشکیل و “شیخ سالم الصباح” به نخست وزیری کویت منصوب گردید. دولت عراق نیز در اکتبر ۱۹۶۳ م، این کشور را به عنوان یک کشور مستقل به رسمیت شناخت. در جمگ بین اسرائیل و مصر در ژوئن ۱۹۶۷ م این کشور همانند سایر کشورهای عربی به اسرائیل اعلان جنگ داد و نفت کشورهای هم پیمان امریکا و انگلستان را قطع کرد. از سال ۱۹۸۰ م پس از حمله نظامی عراق به ایران این کشور میلیاردها دلار وام و کمک های مالی دیگر در اختیار رژیم بعثی عراق قرار داد. امیر نشین کویت تا پیش از حمله عراق در تاریخ اوت ۱۹۹۰ م نام مراورید خلیج فارس را به خود اختصاص داده بود پس از نزدیک به ۷ ماه اشغال و غارت توسط بعثی عراق، به یک سرزمین منهدم شده و فاقد امکانات لازم برای پذیرفتن جمعیت پیشین آن تبدیل شد.

قانون اساسی

به دنبال استقلال این کشور، حاکم وقت فرمان تشکیل مجلس مؤسسان را به منظور تدوین و بررسی قانون اساسی صادر کرد. مجلس مؤسسان که با رأی عموم افراد تشکیل شده بود، در ۲۰ ژوئیه ۱۹۶۲ ک آغاز به کار کرد و پس از ۲۴ جلسه متن نهایی قانون اساسی را به تصویب رسانید. قانون اساسی این کشور شامل مقدمه کوتاه، پنج باب، ۱۷۳ اصل و تفسیری بر بعضی اصول آن می باشد. موضوعات مندرج در پنج باب قانون اساسی بشرح زیر است: ۱- نوع حکومت ۲- اساس جامعه کویت ۳- حقوق و ضایف عمومی ۴- قوای سه گانه ۵- قوانین عمومی و قوانین موقت.

در باب اول کویت دولتی عرب، مستقل و دارای حاکمیت و به صورت بخشی از امت عرب معرفی شده است. درین رسمی کشور، اسلام و زبان رسمی آن عربی است. حکومت در این کشور در خاندان مبارک الصباح موروثی است و ولیعهد نیز باید ظرف یکسال پس از تعیین امیر با پیشنهاد وی و تصویب مجلس ملی از میان افراد ذیصلاح همین خاندان، انتخاب گردد. در این قانون اسای امیر، فرمانده کل قوا است و حق اعلان جنگ تدافعی را دارد. امیر همچنین حق انحلال مجلس را داشته و طی فرمانی علل انحلال را تشریح می نماید، اما حق ندارد مجلس را بار دیگر به همان علت منحل سازد. در باب دوم، اصول آزادی های فردی و اجتماعی و مسئولیت دولت در قبال مردم، وظیفه مردم نسبت به دولت، مورد توجه قرار گرفته است. در قانون اساسی کویت، تعیین وزراء از میان نمایندگان مجاز است و وزارایی که عضو مجلس امت (پارلمان) نیستند پس از انتخاب، به عضویت مجلس در

ی آیند و دارای حق رأی می باشند. در قانون اساسی کویت آمده است که شمار وزرای کابینه، هیچگاه نباید از یک سوم شمار نمایندگان مجلس ملی که ۵۰ عضو دارد، تجاوز کند.

قوای سه گانه

قوه مجریه

به موجب قانون اساسی کویت، حکومت در خاندان آل صباح موروثی بوده و حکومت مرکب از قوای مقننه، قضائیه و مجریه می باشد که از یکدیگر تفکیک شده‌اند. یک شورای مشورتی، امیر کویت را در امور مملکتی یاری می‌کند، همچنین فعالیت های حکومت نیز طبق قانون اساسی توسط مجلس کویت کنترل می‌شود. امیر کویت، اختیارات متعددی دارد که پاره ای از آنها برگرفته از قانون اساسی است و پاره‌ای دیگر، ریشه های عرفی دارد. علاوه بر ریاست کشور، او رئیس قوه مجریه و فرماندهی کل نیروهای مسلح را برعهده دارد و احکام قضائی به نام وی صادر می‌گردد. قانون اساسی کویت در ۲۵ ماده (ماده ۵۴ تا ۷۸) درباره نقش رئیس کشور (امیر) سخن گفته است. امیر اختیارات اجرایی خود را بوسیله نخست وزیر و وزراء اعمال می‌نماید. امیر پس از مشورت با شخصیت های بلند پایه (رئیس مجلس امت و دیگران) بدون دخالت مستقیم مجلس امت، نخست وزیر را طی فرمانی انتخاب می‌نماید. نخست وزیر تعیین شده، اعضای کابینه را معرفی می‌کند. و امیر فرمان تشکیل کابینه را صادر می‌نماید. کابینه از ۱۵ وزیر در ۱۹ وزارتخانه گوناگون تشکیل می‌شود، به این معنا که برخی وزراء، متصدی بیش از یک وزارتخانه می‌شوند. شورای وزیران حلفه ارتباطی رئیس کشور و مجلس (پارلمان) است. مذاکرات شورا

محرمانه است و زرح های آن با حضور اعضاء و موافقت اکثریت حاضران تصویب می شود. و در صورتیکه آراء گروه موافق و مخالف مساوی باشد، گروهی که نخست وزیر در آن قرار دارد، رجحان می یابد.

قوه مقننه

کویت دارای یک مجلس امت است که دارای پنجاه عضو می باشد این اعضاء با رأی مردم انتخاب می شوند. کلیه افراد ذکور کویتی که در این کشور متولد شده و به سن ۲۱ سالگی رسیده باشند. به استثنای نظامیان و افراد پلیس حق رأی دارند. نامزد های مجلس بایستی حداقل سی سال داشته باشند و از سواد خواندن و نوشتن به زبان عربی نیز برخوردار باشند. هر دوره نمایندگی چهار سال بوده و مجلس این کشور پس از تعطیلات سالانه ، بطور رسمی در دهه آخر اکتبر، با سخنرانی امیر کویت افتتاح می شود.

کمیسیونهای مجلس

کمیسیون های دائمی مجلس امت کویت عبارتند از :

امور عرضحال و شکایت نامه ها

امور داخلی و دفاعی

امور مالی و اقتصادی

امور قانونگذاری و حقوقی

آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد

امور بهداشتی ، اجتماعی و کار

امور خارجی

تأسیسات عمومی

دفاع از حقوق بشر

اموال عمومی

علاوه بر کمیسیون های دائمی فوق ، این مجلس در دوره عفتم کمیسیون های موقت ذیل را نیز تشکیل داده

است: پاسخ به سخنانی امیر، تهیه پاسخ به برنامه دولت، امور محیط زیست، بررسی طرح مسکن ، گروگان ها -

مفقود الاثرها و سرپرستی خانواده های شهدا، امور کشاورزی ، شیلات و دامپروری.

مدت تشکیل کمیسیون های موقت، از سوی مجلس مشخص می شود و می توان این مدت را تمدید کرد این

کمیسیون ها پس از ارائه گزارش نهایی کار در خصوص موضوع مورد نظر، منحل می شوند.

قوه قضائیه

تا قبل از تنظیم قانون شماره ۱۹ قضایی در سال ۱۹۵۹ م. با وجود "محکمه کویت" ، قانونی برای تنظیم امر

قضاوت در این کشور موجود نبود. مهمترین مراجع قضایی در دوره واقع میان سال ۱۹۴۸ م تا سال ۱۹۵۹ ک

(دوران سازماندهی جدید قضا) عبارت است از:

محاکم دادگاه ها، شامل:

محکمه عالی ، به ریاست رئیس محاکم.

محکمه شرعی، به ریاست قاضی شرع. دارای بخش های : “محکمه شرعی”، “محکمه احوال شخصی”، “محکمه ای (از دو قاضی مذهب جعفری) جهت رسیدگی به مسایل احوال شخصی

مسلمانان مذهب جعفری

کمیته های تحکیم داوری:

کمیته تجار؛ جهت رسیدگی به منازعات و دعاوی میان تجار

کمیته موقت؛ برای رسیدگی به منازعات و دعاوی اصناف

انواع دادگاه

با صدور قانون اساسی کویت در ۱۱ نوامبر ۱۹۶۲م، نظام قضایی دارای احکام ویژه ای گردید که استقلال

آن را از سایر قوا تضمین کرد. در سال ۱۹۹۰م قانون جدید (شماره ۲۳)، امور قضات و دادگاهها را سامان بخشید

و وظایف هر یک را مشخص نمود. این قانون تعدادی از دادگاهها را که قبلاً در قانون سابق موجود نبود را به شرح

زیر اضافه نمود:

دادگاه تمیز

دادگاه عالی استیناف

دادگاه قانون اساسی

دادگاه نظامی

دادگاه عرفی

دادگاه امنیت کشور

بطور کلی منابع نظام قضایی کویت ، استنادات حقوقی خود را از عرف و شریعت اسلامی گرفته است.

احزاب سیاسی

می توان گفت که در میان کشورهای عربی خلیج فارس ، مردم کویت از آگاهی و رشد سیاسی و مذهبی بیشتری نسبت به سایر ملت ها برخوردارند. آزادی نسبی مطبوعات، گوناگونی آن و وجود مجلس، در رشد این آگاهی مؤثر بوده اند. پس از آزادسازی کویت شش گروه سیاسی مخالفت دولت توانستند در انتخابات دور هفتم مجلس حضور پیدا کنند که از این شش گروه ، چهار گروه را، گروه‌هایی با گرایش‌ات اسلامی تشکیل می‌دادند.

الف) فعالیت احزاب سیاسی ، هفت گروه سیاسی نه چندان منسجم، از سنی، سیدی، مدعیان مردم سالاری ، آزاد منش و چپ گرا، در صحنه سیاسی کویت وجود دارند. به طور کلی احزاب و گروه‌های سیاسی علنی و پنهان به دو دسته اسلام گرایان است و لیبرال ها بین ۱۰ تا ۱۵ کرسی را در اختیار دارند. اسلاميون خواستار روشن شدن حدود معاملات بانکی و رعایت شئونات اسلامی در کشور و ادارات می‌باشند، در حالیکه لیبرال ها بازگشت به اسلام را تناقض آزادی فردی و انتخاب می‌دانند. احزاب و گروه‌های سیاسی موجود عبارتند از :

الحركة الدستورية الإسلامية(جنبش مشروطه اسلامی) - میانه رو

قبل از اشغال کویت توسط عراق این گروه تحت نام “جمعیه الصلاح الاجتماع” به صورت یک پدیده اجتماعی و فرهنگی مشغول فعالیت بود. بعد از اشغال کویت به نام “حرکه المریطون” تغییر نام داد و بعد از آزادی این کشور ، به نام “الحركة الدستورية الإسلامية” ، تغییر یافت. اعتقاد اینگروه بر این است که در زیر

سایه یک حکومت ملی اسلامی فراگیر، که همه گروه های مردم در آن مشارکت داشته باشند. باید حرکت کرد. این گروه اعتقاد به خشونت سیاسی نداشته و همچنین فکر ایجاد یک حکومت اسلامی نیز در سر ندارد. این جنبش به طور رسمی فعالیت خود را از روز ۱۹۹۱/۳/۳۰ م بعد از آزادی کویت علنی کرد. شیخ جاسم مهلهل، رهبر جنبش و دکتر اسماعیل شطی، از اعضا مهم این جنبش می باشد که هم اکنون عضو مجلس ملی کویت است.

المجتمع الاسلامی الشعبي (جمعیت اسلامی مردمی)

این گروه در دوران اشغال کویت نقش اجتماعی برجسته ای را ایفا نمود. در رأس مسئولین و دست اند کاران آن "احمد باقر" و "جاسم العون" قرار دارند، البته اعضای دیگر گروه به صورت محرمانه عضویت دارند و تا کنون رهبران اصلی و اعضای هیئت مؤسس آن شناخته نشده اند و اعتقاد به ایجاد حکومت اسلامی، از راه های شرعی و قانونی و اتخاذ شیوه خشونت در برگزاری حکومت اسلامی از جمله اصول آنان است. و همچنین معتقدند که با اصلاح تک تک افراد، جامعه نیز اصلاح می گردد. گروه فوق با وراثت در حکومت، مخالف بوده و خواهان دور شدن افراد خاندان هیئت حاکمه، از پست های وزارت می باشد. و در مورد دادن شناسنامه به کوییتی های بدون، بطور قاطع مخالف است.

الاتلاف السلامی الوطنی (حزب مؤتلفه اسلامی ملی) - شیعه، تدری

اکثر اعضای این گروه را کسانی تشکیل می دهند که از شرق عربستان، به این کشور مهاجرت نموده اند این گروه خواستار اجرای قانون اساسی سال ۱۹۶۲ م بوده که در آن حقوق و آزادی مردم کویت رعایت می شود و تمام

مردم در برابر قانون، از حقوق و آزادی مساوی برخوردار هستند. گروه فوق هر نوع ارتباط با کشورهای دیگر را رد می‌کند ولی ارتباط با سایر شیعیان جهان را تأیید و همچنین خواستار اعطای شناسنامه به کویتی‌های “بدون” برابر مقررات و ضوابط می‌باشد. همچنین نظرات خود را از طریق جراید داخلی اعلام می‌دارد و با گروه‌های دیگر در حمایت از قانون اساسی هم صدا می‌شود.

التکفل النیابی (طرفداران نظام پارلمانی) لیبرال و طرفدار نظام حاکم

این گروه که سه سال بعد از انحلال مجلس نمایندگان، با تبلیغات گسترده و وسیع در بین مردم، خواستار اعاده و تشکیل مجلس در کویت شد، دارای مشخصات ذیل می‌باشد:

طیف وسیعی از جریانات سیاسی، دینی، مذهبی و قومی را دربر می‌گیرد.

تشکیلات سازمانی نامشخص و ایدئولوژی و برنامه دینی نیز ندارد.

دارای پایگاه مردمی نسبتاً وسیعی می‌باشد.

از قانون اساسی سال ۱۹۶۲م حمایت می‌کند.

از ارتباطات سیاسی با خارج از کویت امتناع می‌ورزد.

دادن شناسنامه به کویتی‌های بدون (شناسنامه) را به شدت رد می‌کند.

به موروثی بودن حکومت اهمیت می‌دهد.

احمد السعدون؛ پدر روحانی و رهبر این گروه می‌باشد.

التجمع الدستوري (مجمع قانون اساسي) - طرفدار قانون اساسي و ليبرال

مانند اغلب گروه های سیاسی ، بعد از آزادی کویت در صحنه ظاهر گردید و به شدت خواستار لغو وراثت از حکومت شد و در حال حاضر، ایجاد حکومت مردمی را در سر دارد. این گروه صلاح نمی داند در مجلس ملی، اعضای از خاندان حاکم، حضور داشته باشند. نظر آنها در مورد دادن شناسنامه به کویتهای “بدون” این است که؛ برای برقراری یک نظام دموکراتیک و خالی از تبعیض باید به تمامی کویتهای شناسنامه یکسان داده شود

المنبر الديمقراطي الكويتي (تربیون دموکراتیک) چپ گرا

این تربیون که عموم نیروهای سیاسی ملی و چپ گرا را در بر می گیرد، شامل بعضی از افراد سیاسی فعال جامعه نیز می باشند. در زمینه گرد همایی و ایجاد این تربیون ، می توان از “جنبش ملی گرایان عرب” نام برد که دهه پنجاه در کویت تأسیس گردیده و سهم بسزایی در این رابطه داشته است. این تربیون در سال ۱۹۹۲ م اولین کنگره خود را تشکیل داد و نظرات خود را از طریق روزنامه “صوا الشعب” انتشار داد، که در حال حاضر از طریق مجله “الطليعه” ، این عمل را انجام می دهد. گروه فوق فقط با احزاب دینی مخالفت می ورزد ولی با سایر گروه های سیاسی حول محورهای دموکراتیک و ملی ، اشتراک نظر دارد. همچنین با تعدد احزاب سیاسی و دادن آزادی های فردی و ایجاد حکومت بر مبنای قانون موافق است.

ملاحظات اقتصادی

تحولات اساسی

اقتصاد کویت با استقرار قبیله «العتیبه» که از شبه جزیره عربستان به این کشور مهاجرت کرده بودند شکل گرفت، این قبیله بدلیل اینکه بر سر مسیرهای بازرگانی و بندگاه طبیعی قرار گرفته بودند، توانستند به تجارت مروارید، صید ماهی و بازرگانی بصورت محدود بپردازند. رفته رفته بازرگانی در آنجا رونق بیشتری پیدا کرد و کم کم این کشور وارد مرحله جدیدی از اقتصاد شد و موقعیت مناسب بندرگاهی، کویت را به بندر بازرگانی برای داد و ستد بین عراق - حلب (سوریه)، با سواحل غربی شبه قاره هند تبدیل نمود و این کشور از شکل روستا به یک بندرگاه فعال بازرگانی گسترش یافت و تجارت پر رونق سبب شد، تا کویتی ها ناوگان ممتازی را بنا نهند و به تجارت با هند از طریق دریای سرخ و افریقا بپردازد. این ناوگان که متشکل از کشتی های بادبانی چوبی بود. حتی در عصر کشتی های بخار نیز پایدار بود. با کشف و استخراج نفت، اولین محموله مفتی در ژوئن ۱۹۴۶ م. (در دوران حکمرانی شیخ احمد جابر) صادر شد، ولی تا چند سال در آمدهای بدست آمده از آن، نقشی در شکوفایی اقتصاد کویت نداشت. پس از روی کار آمدن شیخ عبدالله سالم، الصباح، (۱۹۵۰-۱۹۶۵ م) اصلاحات اداری در این کشور صورت گرفت و کنترل عواید حاصل از درآمدهای نفتی، اقتصاد این کشور نقش پیدا کرد که به خاطر در آمد سرشار نفت اقتصاد این کشور تک محصولی شد. در آمدهای نفتی آن از ۱۹۰ میلیون دینار در سال ۶۴- ۱۹۶۳ م. به ۲۵۷۵ میلیون دینار در سال ۷۸-۱۹۷۷ م، یعنی ۱۳/۵ برابر افزایش یافت. تا سال ۱۹۸۰ ک کویت قلب بازرگانی منطقه بود و همگام با بخش بازرگانی، خدمات در این کشور رشد کرد، بطوریکه الگوی رفاه و

نظام سخاوتمندانه اقتصادی حاکم گردید. با آغاز جنگ ایران عراق در سال ۱۹۸۰م. اقتصاد کویت، دستخوش تحولاتی گردید و بدلیل ساخت نامتناسب اقتصادی، رشد اقتصادی پرشتاب، متوقف شده و بعضاً تولید ناخالص داخلی این کشور، سیرنزولی پیدا کرد. در سال ۱۹۸۱م. «تولید ناخالص داخلی» به قیمت جاری ۹/۷ کاهش یافت که دلیل عمده کاهش در تولید ناخالص بخش نفت بود، که ۱۹/۱٪ تنزل نمود. اشغال کویت بوسیله عراق در سال ۱۹۹۰م. باعث وارد آمدن خسارات زیادی به کویت شد و بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار از ذخایر نفتی و سرمایه گذاری این کشور از بین رفت. پس از جنگ خلیج فارس نیز، ساختار اقتصادی کویت تغییری نیافت و تولید ناخالص داخلی این کشور پس از یک افول ناشی از اشغال، تا سال ۱۹۹۳م رو با افزایش نهاد نکته قابل ذکر اینکه، عملیاتهای نظام آزادی سازی و پروژه های باز سازی بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار برای کویت هزینه در بر داشته است. هزینه ها تسلیحاتی و نظامی متعاقب نیز، مزید بر علل ساختاری اقتصاد شد. طی سالهای ۹۵-۱۹۹۱م. کویت همواره با کسر بودجه بیش از ۵۰٪ روبرو بود. کاهش بهای نفت افزایش هزینه های عمومی و کسر بودجه مستمر، دولت کویت را ناچار ساخت تا در پی اصلاح ساختار اقتصاد و تغییر از الگوی نظام اقتصاد رفاهی، به الگوی اقتصادی واقع گرا برآید. اعمال تعرفه قیمت گذاری برخی از کالاها خدمات دولتی، خصوصی سازی، احیاء بخش بازرگانی و ایجاد منطقه آزاد تجاری، از جمله برنامه هایی هستند که دولت کویت در نظر دارد بنا به توصیه صندوق بین المللی پول، آنها را اجرا نماید. البته تاکنون بخش اندکی از برنامه های اعلام شده برای رفرم اقتصادی، به اجرا در آمده است.

ساختار اقتصادی

در کویت برنامه ریزی اقتصادی ، در قالب برنامه های پیشنهادی پنج ساله از طرف دولت می باشد. که به تصویب مجلس به اجرا در می آید. در سال ۱۹۹۳ م. هیئت های کارشناسی بانک جهانی و صندوق بین المللی پول از کویت دیدن کردند و اجرای یک برنامه اصلاحات اقتصادی را توصیه نمودند؛ که محورهای عمده^۱ عبارتند از :

۱- خصوصی سازی ۲- حذف یارانه ها (سوبسید) ۳- افزایش مالیات ها.

مقامات کویتی در اجرای اصلاحات اقتصادی و اعمال سیاست های جدید ، مصمم هستند و که یکی از ابعاد اصلاحات اقتصادی دولت ، وضع مالیات ها ، تعرفه ها ، حذف تدریجی سارانه ها و قیمت گذاری خدمات و همچنین کالاهای عمومی می باشد. کارهای انجام شده در این زمینه تا کنون عبارتند از : برقراری مالیات گمرکی بر ۳۰۰ قلم کالای غیر ضروری و لوکس ، افزایش نرخ مصرف برق به ۴ فلس (۱۳ سنت) برای هر کیلو وات ساعت ، افزایش بهای سوخت بویژه بنزین بین ۳۵ تا ۴۵ درصد و قیمت گذاری خدمات درمانی و دارو ، طی یک طرح تدریجی. در قانون سال ۱۹۶۵ ، سیاست های اقتصادی جهت تشویق و جذب سرمایه در بخش صنعت و گسترش آن بوده است؛ به موجب ماده ۱۴ قانون مذکور، تاسیسات صنعتی بع ثبت رسیده تا حداقل ۱۰ سال پس از زمان ثبت ، از تمامی مالیات ها معاف هستند. همچنین تعرفه گمرکی ، به واردات ماشین آلات ، تجهیزات ، لوازم یدکی ، مواد اولیه و کالاهای نیمه ساخته واحدهای صنعتی ، تعلق نمی گیرد. تعرفه گمرکی کالاهای مشابه خارجی با در نظر گرفتن منافع مصرف کننده و کیفیت تولید کالاهای داخلی ، برای حداقل دده سال افزایش می یابد. دیگر سیاست های تشویقی عبارتند از : تخصیص زمین مورد نیاز تاسیسات صنعتی به واحد مربوطه ،

اولویت در دریافت اعتبارات مالی از بانک اعتبار و پس انداز کویت ، مساعدت دولت به تأمین هزینه پژوهش‌های صنعتی برای احداث صنایع جدید و اولویت خرید محصولات داخلی در خرید های دولت.

شاخص‌های اقتصادی

واحد پول و نرخ برابری

واحد پول کویت دینار است که برابر با ۱۰۰۰ فلس می باشد. انواع سکه های آن ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰ و ۲۰ می باشند، در آوریل ۱۹۳۶ م. صندوق بین‌المللی پول ارزش دینار کویتی را برابر ۲۴۸۸۲۸ گرم طلای خالص تعیین کرد. دینار کویت همانند سایر کشورها، وابستگی مستقیم با دلار دارد. با توجه به مشکلات و اثرات جنگ و پایین آمدن قیمت نفت ، دولت کویت ارزش دینار را در برابر دلار و دیگر ارزهای خارجی کنترل کرد. ارزش دینار در برابر دلار در سال های ۱۹۹۴-۱۹۸۷ م بین ۲۷۸۹۹ فلس تا ۳۰۰ فلس و در سالهای ۱۹۹۷-۱۹۹۵ م بین ۲۹۸ تا ۳۰۳ فلس بوده است. براساس مصوبه ملی کویت ، از سال های ۱۹۹۷ م تا ۱۹۹۹ م. بین ۳۰۳ تا ۳۵۰ فلس بوده است.

بودجه

بودجه دولتی این کشور از ژولای ۱۹۹۸ م تا ۱۹۹۹ م، در حدود ۱۴۳۶۲ میلیون دینار (۷۹۵۹ میلیون دلار) و کسر بودجه خالص در حدود ۱۹۱۸ میلیون دینار (۷۳۲۹۴ میلیون دلار) بوده است. رشد کسر بودجه پیش بینی

شده بعد از کسر ۱۰٪ مجموع درآمدها در صندوق امانات برای نسل آینده حدود ۲۱۶۳ میلیون دینار، معادل

۷۰۳۴ میلیون دلار می باشد.

نرخ بودجه دولت کویت طی سال های ۱۹۹۶-۹۹

۱۹۹۸-۹۹	۱۹۹۷-۹۸	۱۹۹۶-۹۷	
۲۴۴۳۵	۳۱۰۵	۴۳۹۱	درآمدها
۱۸۹۳۵	۲۵۵۵	۳۹۲۶	درآمد نفت
۴۳۶۲۵	۴۳۷۸	۴۵۵	درآمد بدون نفت
۱۹۱۸۵	۱۲۷۳	۵۰۲	مازاد کسر درآمد

مبنای محاسبه؛ یک میلیون دینار کویت

در حال حاضر بعلت کاهش قیمت جهانی نفت، که بیش از ۱۸۹۳ میلیون دینار، از درآمد این کشور کاسته

شده است. قابل ذکر است که در آمد نفت در سال ۱۹۹۷-۱۹۹۸م در حدود ۸/۴ میلیارد دلار بوده است.

منابع اقتصادی

ذخایر نفتی

بر طبق ارقام رسمی دولت در سال ۱۹۹۴م. ذخایر شناخته شده کویت ۹۶/۵ میلیارد بشکه برآورد شده

است که بیش از سه برابر ذخایر نفتی ایالت متحده آمریکا و ده درصد از کل ذخایر نفتی جهان است. قسمتی از

حوزه های نفتی، در داخل کویت و بخشی از آن در خارج از این کشور قرار دارد. میادین نفتی داخل خاک کویت

عبارتند از:

۱- میادین نفتی خاک کویت شامل؛ الروضتین، الصابیر، البحره، الرتقه. (در ناحیه مرزی عراق که مورد ادعای آن کشور است).

۲- میادین نفتی جنوب غربی شامل المناقیش و أم‌القدیر.

۳- میادین جنوب شرقی شامل البرقان.

در خصوص میادین نفتی خارج از خاک کویت باید گفت که؛ این کشور دارای حق استخراج نفت از میادین نفتی منطقه بیطرف که واقع در بین عربستان سعودی و این کشور است می‌باشد؛ این منطقه شامل چاه‌های الوفاه واقع در جنوب الفوارس و جنوب أم‌القدیر است. بخش دیگری از حوزه نفتی مشترک سعودی - کویت در فلات قاره قرار دارد و شامل چاه‌های الخفجی، الحوت، الدرہ و اللولو می‌باشد.

میزان تولید و پالایش

میزان تولید نفت کویت - با وجود داشتن وسعت کم - بسیار زیاد است، بگونه ای که یکی از بزرگترین تولید کنندگان نفت در جهان می‌باشد. بر اساس آمار منتشر شده در سال ۱۹۹۴م، تولید مفت خام این کشور در سطح دو میلیون و پانصد بشکه در روز قرار داشت و در نظر دارد که تولید مفت خام خود را تا سقف ۳ میلیون بشکه در روز افزایش دهد. بر طبق آخرین آمار از سوی خبرنگاران رویتر، تولید واقعی فرآورده های نفتی سه پالایشگاه داخلی کویت، در سال ۱۹۹۷م، با ۱۹/۷٪ افزایش به میانگین ۸۷۲۲۰۰ بشکه در روز رسید. توان پالایش در سال ۱۹۹۴م به ۸۰۰ هزار بشکه در روز رسید که از این مقدار، حدود ۱۰۰ هزار بشکه دارای مصرف داخلی بود و ۷۰۰ هزار بشکه آن، صادر می‌شد. کویت دارای سه پالایشگاه در داخل کشور است که عبارتند از: الاحمدی، میناء عبدالله و الشعیب. کویت در خارج از خاک خود، از دهه هفتاد به بعد شروع به احداث و در

اختیار گرفتن ظرفیت های پالایشگاهی کرد که مهمترین پالایشگاههای متعلق به کویت عبارتند از : دانمارک با ظرفیت روزانه ۵۶۰۰۰ بشکه و هلند (روتردام و یوروپورت) ، با ظرفیت روزانه ۷۴۰۰۰ بشکه.

کشاورزی

کویت در عرض جغرافیایی ۳۰ درجه شمالی و در حاشیه بیابان های خشک و سوزان شبه جزیره عربستان قرار دارد. آب و هوای آن خشک بیابانی و فاقد هر گونه آب جاری است. با توجه به این عوامل ، از لحاظ کشاورزی بسیار فقیر است و زمین های قابل کشت آن تنها مساحتی حدود ۱/۱٪ خاک این کشور - یعنی کمتر از ۲۰۰ کیلومتر مربع- بوده و مراتع آن نیز، فصلی است . کشاورزی در واقع اساس و پایه معیشتی مردم نیست و ساختار اقتصادی این کشور به آن بستگی ندارد؛ با این حال در بعضی از مناطق که دارای آب و هوای مساعدی است، کشاورزی صورت می گیرد که این مناطق عبارتند از : جهراء ، الوفره و العبدلی

ماهیگیری

ماهیگیری قبل از رونق نفت در این کشور، از اهمیت زیادی برخوردار بود و یکی از منابع اصلی بشمار می رفت، ولی هنوز هم صید ماهی و میگو به صورت قابل توجهی در آنجا رونق دارد. خوراک دریایی معمولاً برای مصرف داخلی است ولی بهضاً به خارج هم صادر می گردد. در سال ۱۹۹۴م. مجموع ماهی و میگوی که صید و به بازار داخلی وارد شد بیش از ۹۹۳۳ تن بود.

برق

کویت در سال ۱۹۵۳م. برای نخستین بار با استفاده از یک مولد بخار نیروی برق بدست آورد. این مولد منطقه الشریخ با تولیدی ۷۵۰ کیلووات ساعت برق، آغاز بکار کرد. قبل از جنگ دوم خلیج فارس (حمله عراق به

کویت) در سال ۱۹۹۰م. این ظرفیت به ۲۱۰۸۵ میلیون کیلو وات ساعت (۴۱۵۰، مگاوات) رسید. در حال حاضر تولید اتمی برق در این کشور ۶۸۹۸ مگاوات و توان عملیاتی آن ۴۱۲۰ مگاوات می باشد. کویت دارای شش نیروگاه بزرگ است که عبارتند از؛ نیروگاه الشیوخ، الشعیبه شمالی، الشعیبه جنوبی، الدوحه غربی، الزور و همچنین نیروگاه کوچکی که در بندر الاحمدی فعالیت می کند. در حال حاضر در مجموع، کویت ۲۰۱۷۸ میلیون کیلووات ساعت تولید برق دارد نیروگاه الشعیبه شمالی که تا جنگ خلیج فارس با توان تولید ۴/۶ میلیون کیلو وات ساعت برق، مشغول بکار بوده در جریان اشغال، خساراتی دید که بخاطر مقرون به صرفه نبودن آن باز سازی نشد.

صنایع

غیر از پالایشگاه ها و صنایع نفتی وابسته، صنایع تولیدی غیر نفتی در کویت، اندک و غیر قابل توجه بوده و در حقیقت آنچه که به عنوان صنایع تولیدی غیر نفتی دیده می شود عمدتاً صنایع سبک تبدیلی هستند که تأمین مواد خام اولیه، تجهیزات، قطعات ابزار و هم چنین نیروی کار وابسته به خارج از کشور می باشند بر اساس آمار وزارت بازرگانی در سال ۹۶-۱۹۹۵م مجموع واحدهای صنعتی این کشور به ۷۸۷ واحد میرسد. بیشتر واحدهای صنعتی یاد شده، کارگاههای صنایع سبک تبدیلی هستند که در زمینه معادن (شن و ماسه و سنگ) مواد غذایی، نوسیدنی های غیر الکلی، منسوجات، پوشاک، چرم، اثاثیه، کاغذ چاپ و انتشار، صنایع شیمیایی، فرآورده های نفتی، ذغال، نایلون و پلاستیک، مواد خام غیر فلزی، اقلام ساختمانی، ماشین آلات، تجهیزات و ابزار، فعالیت دارند.

جهانگردی

جاذبه های جهانگردی

کویت به جز آثار معدود باقیمانده از پرتغالی ها در چند جزیره خود (قلعه پرتغالی هاو ...) ، آثار باستانی ندارند؛ اما سنبل و نشانه کویت جدید دو برج دوقلوی بسیار زیبا است که به برج های کویت معروفند؛ یکی از این برج ها که از دیگری کوتاهتر است اختصاص به منبع آب کویت دارد و دیگری دارای یک گردانه در بالای خود می باشد که با گردش آن کل شهر کویت و دریای زیبای خلیج فارس را به نمایش می گذارد . از دیگر جاذبه های طبیعی کویت می توان از سواحل بسیار زیبای این کشور نام برد ، که جاذبه های زیادی در آن نهفته است. البته اخیراً دولت با استفاده از سیستم آبیاری قطره ای ، فضای سبز زیبایی را ایجاد کرده است. در کویت همانند دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس ، مغازه ها و مراکز خرید بسیار زیبا و متنوعی وجود دارد، که انواع کالاهای غربی ، ژاپنی و ... را می توان در آنها یافت در این کشور هم چنین یک شهر بازی به سبک دیسنی امریکا (البته در ابعاد کوچکتر) ، وجود دارد. اخیراً این کشور تمهیداتی در جهت جهانگردی ایرانی اندیشیده است، از جمله اینکه اعلام نموده؛ زائران ایرانی خانه خدا نی توانند در راه یافتن به حج به مدت دو هفته در کویت اقامت نمایند.

ارتباطات

مطبوعات

از حدود سال ۱۹۴۳ م به بعد، کشور کویت با مطبوعات آشنایی پیدا کرده که روز به روز دامنه این آشنایی وسیعتر گشته است. “ شیخ عبدالعزیز رشید ” نخستین روزنامه نگار کویتی بوده که به پدر مطبوعات کویت شهرت

داشت، وی فعالیت خود را با انتشار مجله‌ای به نام "الکویت" که در مصر به چاپ می‌رسید آغاز نمود. مطبوعات کویت از نظر محتوا، تنوع و تیراژ نسبت به سایر کشورهای منطقه برتری دارد و بصورت روزنامه، هفته‌نامه و ماهنامه به دوزبان عربی و انگلیسی و گاهی باضمیمه‌های اردو و فرانسه منتشر می‌شود. بیشتر مطبوعات به نوعی وابسته به جناحهای مختلف حاکم در این کشور می‌باشند که در نهایت سیاست دولت را مدنظر دارند. مطبوعات فعلی و موجود در آنجا براساس قدرت مالی صاحبان و سهامداران عمده آن منتشر می‌گردد، به عبارت دیگر، مبنای صدور روزنامه‌های کنونی تمکین مالی است نه تیراژ و گرایشهای سیاسی. اغلب سردبیران روزنامه‌های این کشور در مؤسسات و شرکت‌ها سهام دارند.

روزنامه‌ها

الرأی العام

این روزنامه به زبان عربی در ۱۶ صفحه به چاپ می‌رسد. "الرأی العام" تا حدود زیادی منعکس کننده نظرات دولت است و در افکار عمومی، نسبتاً تأثیر دارد. در سال ۱۹۹۴ م به خاطر اختلاف نظر صاحبان سهام آن، در مورد پاره‌ای از مسائل حقوقی، صنفی، مالی و فنی این روزنامه دستخوش مشکلاتی شد و در نتیجه انتشار آن موقتاً تعطیل شد. اما پس از چندی در دو نسخه مستقل و با همان نام منتشر شد.

السیاسه

انتشار این روزنامه از تاریخ ۱۹۶۵/۶/۳ م به زبان عربی آغاز شده که تیراژ آن ۷۰ هزار نسخه در روز بوده و دارای دفاتر نمایندگی دائمی در عمان، اردن، ریاض و قاهره می‌باشد که نسخه‌های آن نیز، به اغلب

کشورهای عربی ارسال می‌گردد. مدیر این روزنامه “احمدجارالله” و سردبیران آن “سلیمان عبدالعزیز” و “قاسم افیونی” هستند.

الانباء

این روزنامه با تیراژ ۶۵ هزار نسخه در روز، به زبان عربی چاپ و منتشر می‌شود که تا حدودی منعکس کننده نظرات مقامات رسمی کشور بوده و نفوذ دولت در آن زیاد است. این روزنامه نسبتاً در افکار عمومی تأثیر دارد و مدیر آن “فیصل المزروق” می‌باشد.

القبس

این روزنامه با تیراژی حدود ۷۰ هزار نسخه از سوی مؤسسه مطبوعاتی القبس، به زبان عربی منتشر می‌شود. علاوه بر کشورهای عربی، در برخی از کشورهای اروپایی نیز توزیع می‌گردد. این روزنامه از جراید خبرساز کویت بوده و بخاطر تماس با مدیران ادارات و ارگانهای دولتی اخبار محلی را نیز منتشر می‌کند و از نفوذ خوبی در افکار عمومی برخوردار است. مدیر این روزنامه “عبدالعزیز صفر” می‌باشد و سردبیران آن “جاسم احمد” و “رؤف شحوری” هستند.

کویت تایمز

با تیراژی حدود ۷۰۰۰ نسخه در روز، به زبان انگلیسی منتشر می‌شود که مورد استفاده اکثر خارجیان مقیم کویت قرار می‌گیرد. اخبار این روزنامه معمولاً رسمی است. مدیر آن “احمدجارالله” و سردبیر آن “یوسف علیان” می‌باشد.

عرب تایمز

با ۶۰۰۰ نسخه در روز دومین روزنامه انگلیسی زبان کویت است. این نشریه سابقاً به صورت هفتگی چاپ می‌شد و در حال حاضر “عبدالعزیز مساعیه” مدیریت آن را به عهده دارد.

الوطن

با تیراژ ۶۵ تا ۷۵ هزار نسخه در روز، به زبان عربی منتشر می‌شود. این روزنامه بصورت شرکت سهامی اداره می‌شود که تحلیل‌گران مختلف، استادان دانشگاه، برخی نمایندگان مجلس و کارمندان عالی رتبه دولت، به مناسبت‌های گوناگون، در این روزنامه مقاله می‌نویسند. این نشریه نسبت به دیگر روزنامه‌ها از استقلال نسبی برخوردار است و مورد توجه افکار عمومی به ویژه دانشجویان و روشنفکران قرار دارد.

دیگر نشریات عبارتند: “طلیعه”، “اخوان الکویت”، “الکویت”، “رساله”، “النهضة”، “صوت الخلیج”

و “المجتمع”.

ماهنامه‌ها

العربی

ماهنامه‌ای است فرهنگی، تاریخی، علمی و اجتماعی که سردبیر آن دکتر “رمیحی” است و از سوی

وزارت تبلیغات کویت منتشر می‌شود. این ماهنامه از اعتبار ویژه‌ای در جهان عرب برخوردار است.

مجله دراسات الخلیج و الجزيرة العربیه

این ماهنامه از سوی شورای انتشارات علمی دانشگاه کویت به سردبیری خانم دکتر “میمونه الصباح”

منتشر می‌شود و بیشتر به درج مقاله‌های علمی در زمینه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی می‌پردازد.

ماهنامه‌های دیگر عبارتند: الکویت، مراه الامه، الرياض، المجتمع، البراق، البيان، الجندی الکویتي و حیاتنا.

رادیو و تلویزیون

در سال ۱۹۵۱ م اولین فرستنده رادیویی دولتی کویت، به قدرت یک کیلووات و روی موج متوسط، آغاز به کار کرد، که روزانه به مدت دو ساعت به پخش برنامه می‌پرداخت. از سال ۱۹۶۰ م دو فرستنده به قدرت پنج کیلووات روی موج متوسط و کوتاه شروع بکار کردند و چندی بعد قدرت هر یک از فرستنده‌ها به ۱۰ کیلووات رسید که ساعات پخش برنامه روزانه به ۶ ساعت، افزایش یافت. قبل از اشغال این کشور از سوی رژیم عراق، برنامه‌های آن با چهار فرستنده به زبانهای عربی، انگلیسی، فرانسه و فارسی پخش می‌شد که پس از آزادسازی کویت، پخش برنامه‌های فارسی رادیویی آن قطع شد. رادیو کویت بطور ۲۴ ساعته علاوه بر زبان عربی برنامه‌هایی نیز به زبانهای انگلیسی و فرانسه پخش می‌کند. پیش از نوامبر ۱۹۶۱ م یکی از بازرگانان کویت صاحب امتیاز تلویزیون این کشور بود، ولی از آن زمان به بعد تلویزیون در اختیار دولت قرار گرفت و برنامه‌های آن بطور محسوسی گسترش یافت. ساعات پخش برنامه‌های تلویزیونی کویت که تا نوامبر ۱۹۶۳ م در هفته به ۲۸ ساعت می‌رسید، در اکتبر ۱۹۶۷ م به ۵۳ ساعت در هفته افزایش یافت و اکنون نیز به هفتاد ساعت در هفته رسیده است. تلویزیون کویت با استفاده از ماهواره‌ای که بر فراز اقیانوس هند قرار دارد بسیاری از برنامه‌های جهانی را از جمله سفرهای فضایی و مسابقات ورزشی بین‌المللی را مستقیماً پخش می‌کند. در کویت فرستنده رادیویی یا تلویزیونی خصوصی وجود ندارند و این رسانه گروهی در کنترل کامل دولت است که سیاست‌های حکومت در کلیه برنامه‌های آن اعمال شده و اخبار رسمی و مورد تأیید مقامات کویتی نیز، از این طریق پخش می‌شود. تلویزیون

کویت در حال حاضر با ۳ کانال فعال می‌باشد که کانال اول آن، به زبان عربی، کانال دوم به زبان انگلیسی و کانال سوم مختص پخش گزارشهای ورزشی است. همچنین ایستگاههای تلویزیونی کویت برنامه‌های کانال تلویزیونی MBC (لندن) و کانال ماهواره‌ای ESC (مصر) را رله می‌کنند و این کانال‌ها در کویت با آنتن‌های معمولی قابل دریافت است. شاغلین رادیو و تلویزیون برخلاف شاغلین مطبوعات تقریباً صد درصد کویتی هستند، ولی در کارمندان مطبوعات نسبت کویتی‌ها و غیر کویتی تقریباً مساوی است ولی اشراف بر امور و اعمال نظر با کویتیها می‌باشد.

سینما

قبل از اینکه سینمای کویت را بررسی کنیم باید به یک نکته اساسی که در رشد سینما در هر کشوری تأثیر می‌گذارد، توجه کرد. برای اینکه سینما در هر کشوری بتواند به صورت فعال و پویا ایجاد شود، باید سه خصوصیت اساسی را با هم دارا باشد که عبارتند از:

۱- تکنولوژی پیشرفته سینمایی

۲- قدرت و توان اقتصادی

۳- جمعیت بیننده سینما

در ساخت یک فیلم این سه عامل باید با هم و همزمان در یک کشور وجود داشته باشد. اگر اقتصاد داشته باشیم، جمعیت هم به قدر قابل قبول برای ارائه باشد، ولی امکانات و تکنولوژی سینما نداشته باشیم امکان ساخت فیلم وجود ندارد. اگر امکانات و جمعیت را داشته باشیم ولی اقتصاد برای برآوردن بودجه مورد نیاز رانداشته باشیم امکان ساخت با وجود دو عامل از سه عامل امکان ندارد. یک فیلم هزینه فوق‌العاده‌ای

نسبت به صنایع دیگر می‌برد و مردم پاسخگوی هزینه و سود حاصل از فروش فیلم هستند، اگر سینما از طرف مردم استقبال نشود و یا جمعیت بیننده آن کشور چنان باشد که پول حاصل از فروش بلیط فیلم جوابگوی سرمایه صرف شده را ندهد امکان رشد سینما و فیلمسازی بسیار پائین می‌آید. کویت از نظر تکنولوژی و توان اقتصادی در سطح مناسبی قرار دارد و قابلیت فعالیت در صنعت را نیز داراست. دلیل اینکه کویت نتوانسته سینمای فعالی داشته باشد، در جمعیت بیننده آن است. هر فیلمی بعد از ساخت، با پشتوانه جمعیت بیننده آن، می‌تواند تثبیت پیدا کند و پشتوانه‌ای برای ساخته شدن فیلم بعدی، برای شرکت فیلمسازی باشد. در کویت سینما و سالن آن به شکلی که در کشورهای دیگر وجود دارد نیست و بعلت گستردگی و تنوع برنامه‌های تلویزیونی، دیگر کسی اهمیت برای دیدن فیلم در سینما، قائل نمی‌شود و جایگاهی در بین مردم کویت ندارد، ولی ساخت فیلم سینمایی کم و بیش صورت می‌گیرد. کویت دارای یک کارگردان مطرح در سینمای جهان است، این کارگردان “خالد صدیق” نام دارد، که با فعالیت خود در کویت، تا حدی توانسته است سینمای این کشور را زنده نگه دارد. وی ابتدا دوره دبیرستان را در بمبئی گذرانیده و سپس دوره تحصیلات عالی‌اش را در زمینه سینما بدو در لندن و بعد در نیویورک (جمعاً به مدت هشت سال) سپری کرده و به میهن خویش بازگشت. (در پایان دهه شصت) “صدیق” بلافاصله با پیگیری شخصی، ابتدا دست به ساختن فیلم کوتاه زد و بعد در سال ۱۹۶۸م به نوری‌الصالح، کمک نمود تا او بتواند فیلمی درباره سرزمین خود - فلسطین - با نام “فاطمه از برنائوی” را آماده کند. بالاخره در دهه هفتاد خالد صدیق دو فیلم بلند عرضه کرد؛ “دریای بیرحم” (۱۹۷۱) که اولین فیلم کویتی می‌باشد و وی با این فیلم توفیق درخشانی در فستیوال‌های تهران - لندن - لوس‌آنجلس و سیدنی به دست آورد و به عنوان امید سینمای عرب لقب گرفت. نمایش فیلم دوم او “عروس ذین” (۱۹۷۶م) در جشنواره کان(فرانسه)، و مونترال، تأکیدی بر استعداد و شکوفائی او بود. و با این دو

فیلم کویت در مجامع بین‌المللی سینمایی مطرح گردید. در هر حال، «خالد صدیق» با ۹ جایزه از فستیوال‌های بین‌المللی بی‌شک، استعداد بی‌ظیری است که سینمای کویت را در وجودش خلاصه کرد.

خبرگزاریها

کویت دارای یک سازمان خبری به نام «سازمان خبرگزاری کویت» بوده که نام اختصاری آن «کونا» می‌باشد. این خبرگزاری در سال ۱۹۷۶ م تأسیس گردیده و تا قبل از اشغال کویت دارای ۲۵ نمایندگی در سراسر جهان بود، که این رقم در حال حاضر کاهش یافته است. «کونا» از بودجه قابل توجهی بهره‌مند است و دومین خبرگزاری معتبر و مهم پس از خبرگزاری مصر در منطقه عربی خاورمیانه و خلیج فارس است.

دیگر خبرگزاری‌هایی که در کویت نمایندگی دارند عبارتند از:

۱- خبرگزاری ایتالیا ۲

۲- آژانس خبری خاورمیانه (مصر)

۳- خبرگزاری روسیه

۴- رویتر (انگلستان)

۵- شین هوا (چین)

۶- خبرگزاری عراق

۷- خبرگزاری لیبی

۸- خبرگزاری قطر

۹- خبرگزاری سوریه

اینترنت

اغلب مناطق کویت بعد از هجوم سال ۱۹۹۱م عراق، بازسازی شده که بازسازی سیستمهای مخابرات از اولویت برخوردار بوده‌اند. هم اکنون این کشور نظام مخابراتی در حد استانداردهای جهانی را دارا می‌باشد، هر چند که این کشور بخش اعظم ثروت خود را از طریق صادرات نفت به دست می‌آورد اما، تجارت به عنوان منبع فزاینده درآمد ملی این کشور به شمار می‌آید، که به مدد ارتباطات توسعه یافته است. کویت دومین کشوری است که بعد از ایران، به ارائه خدمات عمومی اینترنت پرداخت؛ در ژوئن ۱۹۹۴م وزارت ارتباطات کویت حق انحصاری عرضه خدمات اینترنت را به "شرکت شبکه کامپیوتر خلیج کویت" واگذار نمود، تا بعنوان تنها ارائه دهنده این خدمات توسط دو شرکت تابعه آن، ایفای نقش کند. در اوائل سال ۱۹۹۶م این وزارتخانه اعلام کرد که اینترنت دیگری جهت بهبود خدمات اینترنت، با هزینه پایین‌تر، راه‌اندازی خواهد شد. شرکت شبکه خلیج از طریق ماهواره با SPRINT در آمریکا مرتبط است. همچنین کویت دارای سریعترین سایت اینترنت در خاورمیانه می‌باشد. این سایت "Zac.net" نام دارد که خدمات خوبی به مشتریان خود از لحاظ سرعت و قابلیت دسترسی به شبکه‌های مختلف اینترنت ارائه می‌دهد.

مؤسسات فرهنگی خارجی

فراوانی شمار خارجیان مقیم کویت با توجه به زبان، فرهنگ و مذاهب متفاوت سبب شده است تا مؤسسات خاصی برای امر تعلیم و تربیت این گروه‌های اجتماعی بوجود آید؛ اما این مراکز ویژه، تنها تا سطح قبل از دانشگاه فعالیت می‌نمایند. دانشگاه خارجی در کویت وجود ندارد. مؤسسات فرهنگی خارجی در کویت بشرح زیر است:

انجمن کویت - انگلستان

مدارس ویژه شهروندان ایرانی

مدارس ویژه شهروندان ارمنی

مدارس ویژه شهروندان پاکستانی

مدارس ویژه شهروندان هندی

مدارس ویژه شهروندان انگلیسی

مدارس ویژه شهروندان فرانسوی

مدارس ویژه شهروندان ژاپنی

۹- مدارس ویژه شهروندان آمریکائی

ساختار جمعیت

ترکیب جمعیتی

طبق آخرین سرشماری به عمل آمده در سال ۱۹۹۸م، جمعیت کویت با یک افزایش ۲/۸ درصدی، در مجموع ۲/۲۷ میلیون نفر بوده است. از این تعداد ۳۴/۶ درصد کویتی و ۶۵/۴ درصد غیر کویتی و افراد فاقد تابعیت (بدون) می باشند. پدیده «بدون»؛ از جمله موضوعات مهم در مسائل داخلی کویت و به عنوان مسئله‌ای اجتماعی و حاد، مطرح و توجه بسیاری را به خود جلب نموده است. این پدیده ناشی از اعمال سیستم «تابعیت

چند درجه‌ای» در بدو استقلال این کشور در تاریخ ۲۹ خرداد ۱۳۴۰ ه.ش برابر با ۱۹ ژوئن ۱۹۶۱ م می باشد.

این سیستم مبتنی بر درجات زیر بوده است:

شهروند درجه یک؛ آن دسته از مقیمین این کشور است که تحت نظام قبیله‌ای و بادیه نشینی در این سر زمین

کوچک زندگی می کرده اند و در سال ۱۹۶۱ م به عنوان شهروند کویت شناخته شده اند.

شهروند درجه دو؛ مقیمینی که بعد از سال ۱۹۶۱ م موفق به کسب تابعیت کویت گردیده اند.

مقیمینی فاقد تابعیت (بدون)؛ این افراد گرچه مقیم کشور مویت می باشند، لیکن فاقد تابعیت این کشور

هستند. آنگونه که گفته می شود افراد “بدون” در زمره یکی از وجوه زیر قراردارند:

الف) افرادی که پدرانشان در اثر سهل انگاری اقدامی در خصوص مشخص نمودن تابعیت ننموده‌اند.

ب) فرزندان زنان مطلقه و بیوه کویتی که با مردان “بدون” ازدواج کرده‌اند.

ج) افرادی که به روش های مختلف وارد کویت شده و با کتمان تابعیت اصلی خود در انتظار اخذ تابعیت

کویت می باشند. در پی حمله عراق به کویت و دخالت گسترده نیروهای غربی، تغییرات عمده‌ای در

بینش سیاسی کویت بوجود آمد و برخوردارهای خاصی نسبت به اتباع “کشورهای ضد” در فرهنگ

سیاسی این کشور ظاهر شد. به گونه‌ای که بر اساس این نگرش تغییر فرهنگ عراقی ها، فلسطینی‌ها،

اردنی ها و یمنی ها در سطحی وسیع مورد تصفیه قرار گرفته و از مویت اخراج گردیده‌اند. اتباع عراقی

مقیم کویت قبلاً ۴۰۰ هزار نفر بوده که کنون به ۱۵۰ هزار نفر رسیده است. تعداد زیادی از

فلسطینیان در هنگام جنگ، این کشور را ترک کردند، شاید به این دلیل بود که فلسطینیها در معرض

انتقام و تلافی حمایت فلسطینی ها از تجاوز عراق به این کشور، تعداد زیادی از آنان را دستگیر و

محاكمه نمود و نیمی از مجموع فلسطینی های سامن کویت که تعدادشان سیصد هزار نفر تخمین زده می شد. از اینکشور اخراج شده اند. ایرانیان به دلیل نزدیکی به کویت از گذشته تا کنون به این کشور رفت و آمد داشته اند، طبق آمار ۱۹۸۹م در حدود نود هزار ایرانی به طور قانونی در کویت کار می کنند.

رشد جمعیت

با توجه به بالا بودن سطح بهداشت و برخورداری مردم از یک زندگی مرفه و مدرن، جمعیت این کشور پیوسته در حال افزایش است.

جدول ذیل، تغییرات میزان جمعیت طی ۳۰ سال را نشان می دهد.

سال	کویت	غیر کویتی	جمع
۱۹۶۵ میلادی	۱۶۸۷۹۳	۲۹۸۵۴۶	۴۶۷۳۳۹
۱۹۷۵ میلادی	۳۰۷۷۵۵	۶۸۷۰۸۲	۹۹۴۸۳۷
۱۹۸۵ میلادی	۴۷۰۴۷۳	۱۲۲۶۸۲۸	۱۶۹۷۳۰۱
۱۹۹۵ میلادی	۶۶۱۶۵۹	۹۱۴۳۲۴	۱۵۷۵۹۸۳

جمعیت این کشور اعم از کویتی و غیر کویتی، شامل دارندگان تابعیت مشخص و فاقدین تابعیت (بدون ها) در یک دوره سی ساله، ۱۱۰۸۶۴۴ نفر، برابر ۲۳۷/۲۲٪ افزایش داشته است. در این افزایش سهم کویتی ها ۴۴۱۶۰۰ نفر برابر ۴۹/۹۴٪ و غیر کویتی ها ۶۶۷۰۴۴ نفر معادل ۷۳/۱۴۲٪ بوده است. جدول فوق نشان می دهد که جمعیت غیر کویتی ها طی دوره ده ساله ۹۵-۱۹۸۵م تعداد ۱۲۱۳۱۸ نفر کاهش داشته که علت اصلی

این کاهش ناشی از حمله رژیم عراق به کویت و ناپسامانی های اقتصادی اجتماعی ناشی از این حمله می باشد. جمعیت کویت از سال ۱۹۸۸م تا ۱۹۹۵م، ۳۳/۷٪ رشد داشته است. بر طبق آماری که توسط سازمان «اطلاعات شهر کویت» منتشر شده ؛ تعداد کل جمعیت در پایان سال ۱۹۹۹م- با یک افزایش دو درصد نسبت به سال قبل -۲/۷۸ میلیون نفر می باشد.

زبان و خط

زبان و خط رسمی در کویت ، عربی است. علاوه بر آن ، زبان انگلیسی بدلیل سابقه حضور انگلیس ها در این کشور و همچنین حضور امریکا در حال حاضر ، به عنوان زبان دوم ، از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. زبان های فارسی ، اردو ، هندی، بنگالی و فلیپینی بدلیل وجود مهاجرانی که به این زبان ها تکلم می کنند به عنوان زبان ارتباطی درون گروهی متداول بوده و بویژه مهاجر ، در سطحی گسترده به این زبان ها تکلم می کنند.

اشتغال

نیروی کار

کم بودن جمعیت کویت باعث ایجاد مشکلاتی از نظر کمبود نیروی انسانی بویژه در بخش کارگری ساختمانی شده ، بنابراین اکثر کارگران را خارجیان تشکیل می دهند. نیروی انسانی خارجی عمدتاً در دو بخش خصوصی و دولتی فعالیت می کنند؛ در بخش دولتی طبق تقاضای دولت یا سازمان های عمومی مربوطه مجوز صادر می گردد که باید مدت اقامت را وزارت کشور اعلام نماید. در بخش خصوصی با این مجوز بر اساس تقاضای صاحب کار و فرمی است که باید از وزارت کار و امور اجتماعی تهیه شود و کارفرما برای اشتغال شخص،

متعهد می‌شود و در صدر ترک کار یا تغییر محل، موضوع را به اداره مهاجرت باید اعلام کند. این تعهد هنگام تجدید اقامت تیز دریافت می‌شود. این اشخاص با تقاضای سرپرست خانواده و طبق اعلام به اداره مهاجرت میتوانند ویزای اقامت در این کشور را تهیه نمایند. ویزای کار و اقامت تجاری برای انجام کار عادی، صنعتی و یا حرفه معین، بنا به درخواست متقاضی جهت اجرای مستقیم فعالیت، با ارائه جواز کسب معتبر صادر می‌شود.

ملاحظات علمی

کویتي ها اصولاً اهمیت چندانی برای تحصیل فرزندانشان قائل نیستند؛ البته در طبقات مختلف متفاوت است، که از این لحاظ به سه دسته تقسیم می‌شوند:

دسته اول؛ خانواده هایی هستند که از نظر تحصیلات در سطح بالایی قرار دارند و بیشتر فارغ التحصیلان خارج از کشورند و در سطح بالای فرهنگی قرار دارند. این افراد به تحصیلات فرزندانشان اهمیت می‌دهند و دختران و پسران در این خانواده ها به یک نسبت از امکانات تحصیلی برخوردار هستند.

دسته دوم؛ گروهی هستند که اصالتشان از عربستان و ایران است، در میان این طبقه هم تحصیلات اهمیت دارد اما، تحصیل فرزندان دختر در این خانواده ها اهمیت چندانی ندارند و معمولاً میزان ترک تحصیل دختران و ازدواج آنها در این طبقه اجتماعی بالاست.

دسته سوم؛ «بدون ها» هستند. این گروه از مردم کویت، به تحصیل اهمیتی نمی‌دهند و بیشتر دختر بچه هایی که به مدرسه نمی‌روند و در سنین پایین ازدواج می‌کنند از میان این طبقه می‌باشند، که فرزندان این گروه معمولاً به چوپانی روی می‌آورند. در کویت مانند سایر کشورها فارغ التحصیلان دانشگاه ها، وضعیت چندان

مناسبی از نظر شغلی ندارند. برطبق آمار دولت تا سال ۲۰۰۰م. از میان حدود ۲۰۰۰۰۰ فارغ التحصیل از دانشگاه این کشور، فقط برای حدود ۱۰۰۰۰ نفرشان شغل موجود می‌باشد. و ۱۹۰۰۰۰ نفر بقیه لاجرم بیکار می‌مانند.

تاریخچه آموزشی

در سال ۱۹۱۲م گروهی از بازرگانان کویت دست به تأسیس مدرسه ای زدند که معلمین آن، از سایر کشورهای عربی بودند؛ غرض از تأسیس این مدرسه، تربیت حسابداران و دفتردارانی بود که بتوانند احتیاجات بازرگانها را مرتفع سازند. تعلیم و تربیت، طبق اصول جدید، از سال ۱۹۳۶م شروع گردید، ولی تا پایان سال ۱۹۵۴م. توسعه آموزش و پرورش چندان سریع نبود. البته سیستم آموزشی از سال ۱۹۶۵م بین مقطع سنی شش تا چهارده سال اجباری شد.

ساختار آموزشی

ساختار نظام آموزشی کویت از ۴ سال دوره ابتدایی، ۴ سال دوره میانی و ۴ سال دوره متوسطه متشکل می‌گردد. ۴ سال دوره ابتدایی و ۴ سال دوره میانی، در مجموع ۸ سال دوره آموزش اجباری را تشکیل می‌دهند تحصیلات به زبان عربی است و در تمام مراحل رایگان می‌باشد. علاوه بر این، کلیه دانش آموزان از لباس، غذا و لوازم تحریر و وسیله نقلیه رفت و آمد مجانی استفاده می‌کنند. آموزش و پرورش و آموزش عالی در کویت دارای دو وزارتخانه است ولی یک وزیر مسئولیت آنرا به عهده دارد. مدارس نیز به دو دسته تقسیم می‌شوند: مدارس دولتی و "مدارس خصوصی" که تحت پوشش برنامه های وزارت آموزش و پرورش اداره می‌شوند "مدارس غیر انتفاعی" در انجا رشد خوبی دارند و تعداد کل مدارس و آموزشگاهها در سال ۹۴-۹۳م. ۵۵۶

باب مدرسه دولتی و ۲۵۱ باب مدرسه خصوصی بود، که این رقم در سال ۹۵-۹۴م. به ۵۷۴ باب مدرسه دولتی و ۲۲۵۶ باب مدرسه خصوصی بود که میانگین بی سوادی ۲۲/۸ درصد که ۵/۵ درصد آن مرد و ۱۷/۳ درصد زن، در همان سال بوده است. مدارس دولتی کویت زیر نظر اداره تعلیم خاص، که تابع وزارت آموزش و پرورش است، اداره می شود. مدارس خاصی که به اتباع کشورهای خارجی تعلق دارد عبارت است از؛ مدارس کشورهای انگلیس، فرانسه، امریکا، آلمان، ایران، هند و پاکستان. حد متوسط شهریه دریافتی سالانه، مبلغی بالغ بر ۱۲۰ دینار کویتی برای مدارس آسیایی و ۹۰۰ دینار کویتی برای مدارس عربی، می باشد. که مدت زمان فعالیت آنها در طی هفته، از روز دوشنبه تا چهارشنبه می باشد. اتمام سال تحصیلی مدارس، در اواخر خردادماه است. تعلیم را می توان در این کشور به ۳ بخش آموزش و پرورش پیش دانشگاهی، آموزش عالی و آموزش های خاص تقسیم نمود.

آموزش پیش دانشگاهی

در مقطع پیش دبستانی به مدت ۲ سال کودکان را از سن ۴ سال، برای ورود به مقطع ابتدائی (سن شش سالگی) آماده می نمایند. دوره کودکان از اهمیت زیادی برخوردار است که در بخش خصوصی نیز، برای اتباع دیگر کشورها کودکان وجود دارد. برخی از کودکان از مدارس خاص هستند که مخصوص خارجیان می باشد. مقاطع تحصیلی بعد از کودکان عبارتند از: مقطع ابتدایی، متوسطه و دبیرستان. مدت تحصیل هر یک از این مراحل چهار سال می باشد. مرحله دبیرستان؛ از سن چهارده سالگی شروع می شود که تحصیلات در کلاس سوم و چهارم آن به دو بخش "علمی" و "ادبی" تقسیم می شود. از سال تحصیلی ۷۹-۱۹۷۸م. اجرای

نظام واحدهای درسی به طور محدود، در یکی از دبیرستان های پسرانه کویت شروع شد. در سال تحصیلی ۸۹-

۱۹۷۸م تعداد مدارس که این نظام را اجرا کرده اند به هفت مدرسه پسرانه و هشت مدرسه دخترانه بالغ گردید

اهداف آموزشی نظام جدید واحد های درسی ، به قرار ذیل است:

اهداف مربوط به ایدئولوژی اسلامی

اهداف مربوط به ماهیت جامعه کویت

اهداف مربوط به ماهیت دوران معاصر

اهداف مربوط به ویژگی های دانش آموزان و نیازها و ملزومات رشدی آنان

اهداف مربوط به تجاوز رژیم عراق

آموزش پیش دبستانی

آموزش پیش دبستانی مدت زمان ۲ سال طی رده های سنی ۴ تا ۶ سال به طول می انجامد. این دوره آموزشی

در زمره نظام آموزش اجباری در کشور کویت محسوب نمی گردد.

سال تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمان	تعداد معلمان زن
۱۹۹۰	-	۳۷۷۷۱	۱۸۶۸۸	۲۳۴۳	۲۳۴۳
۱۹۹۲	۱۶۹	۴۷۶۷۷	۲۳۵۰۰	۲۶۳۴	۲۶۳۲
۱۹۹۳	۱۷۷	۴۶۴۸۲	۲۲۶۴۸	۲۷۴۷	۲۷۴۷
۱۹۹۴	۱۹۳	۴۹۰۱۶	۲۳۹۲۰	۲۹۲۷	۲۹۲۰
۱۹۹۵	۲۰۱	۴۹۳۹۳	۲۴۲۷۶	۳۱۴۰	۳۱۴۴

۱۹۹۶	۲۰۸	۴۹۶۹۳	۲۴۳۱۴	۳۲۹۵	۳۲۹۳
------	-----	-------	-------	------	------

اهداف آموزشی

رشد جسمی ، ذهنی ، روحی و اجتماعی کودکان متناسب با توانایی ها و نیازهای آنان

برنامه های آموزشی

برنامه های ارائه شده در دوره پیش دبستان سعی دارند توانایی کودکان برای برقراری ارتباط و تعامل را

گسترش دهند ، آنان را به اکتشاف در محیط زیست خود تشویق کنند ، و آنان را در جنبه های اجتماعی و اخلاقی

ارشاد نمایند.

آموزش ابتدایی

ساختار آموزشی

آموزش ابتدایی مدت زمان ۴ سال طی رده های سنی ۶ تا ۱۰ سال به طول می انجامد. این دوره آموزشی در زمره

نظام آموزش اجباری کشور کویت محسوب می گردد. نسبت معلمین به دانش آموزان در مراکز آموزش ابتدایی به

نسبت ۱ به ۱۳ بالغ می گردد. افت تحصیلی در دوره ابتدایی برای دختران ۳/۹ درصد و برای پسران ۴/۱ درصد است.

سال تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمین	تعداد معلمین زن
۱۹۹۰	-	۱۲۴۹۹۶	۵۹۹۲۰	۷۰۳۴	۴۳۲۱
۱۹۹۱	۲۱۸	۱۱۴۶۴۱	۵۶۰۸۵	۶۹۶۷	۴۴۰۱
۱۹۹۲	۲۳۰	۱۲۲۹۳۰	۶۰۶۸۷	۷۵۲۶	۵۱۸۷
۱۹۹۳	۲۳۹	۱۲۹۹۵۶	۶۴۱۲۳	۸۲۷۸	۵۸۴۹
۱۹۹۴	۲۴۷	۱۳۱۲۶۴	۶۵۹۴۴	۹۰۲۱	۶۳۳۹
۱۹۹۵	۲۶۶	۱۴۱۸۴۱	۶۹۳۹۷	۹۷۴۷	-
۱۹۹۶	-	۱۴۲۲۶۵	۶۹۶۲۸	-	-

اهداف آموزشی

- تقویت ذهنی و روحی کودک و کمک به او در پذیرش اصول و موازین دین اسلام
- آموزش مهارت‌های پایه در خواندن، نوشتن و حساب
- پرورش مهارت‌های اجتماعی و تقویت هویت ملی در کودکان

ارتقاء تحصیلی

در پایه های اول و دوم ابتدایی نمرات هر درس بر مبنای ۲۰ محاسبه می شود و دانش آموزان باید حداقل ۱۰ نمره از ۲۰ نمره را برای ارتقاء به پایه بالاتر کسب نمایند. در پایه های سوم و چهارم مبنای محاسبه نمره ۵۰ است که دانش آموزان باید حداقل ۲۵ نمره آن را برای ارتقاء به پایه بالاتر را کسب نمایند.

برنامه های آموزشی بنا به پایه تحصیلی طی سال تحصیلی ۹۶-۱۹۹۵

تعداد ساعات آموزشی پایه های مختلف تحصیلی

مواد درسی	پایه اول	پایه دوم	پایه سوم	پایه چهارم
آموزش علوم اسلامی	۳	۳	۳	۳
زبان عربی	۱۱	۱۱	۱۰	-
زبان انگلیسی	۴	۴	۴	-
علوم	۲	۲	۳	۳
ریاضیات	۵	۵	۴	۴
علوم اجتماعی	-	-	-	۲
تعلیمات مدنی	-	-	-	۱
ورزش	۳	۳	۳	۲
علوم هنری	۳	۳	۳	۲
موسیقی	۱	۱	۱	۲
فعايت آزاد	-	-	۱	۱
جمع	۳۲	۳۲	۳۲	۳۰

مقطع مقدماتی متوسطه

ساختار آموزشی

آموزش مقدماتی متوسطه مدت زمان ۴ سال طی رده های سنی ۱۰ تا ۱۳ سال به طول می انجامد. این دوره

آموزشی در زمره نظام آموزش اجباری کشور کویت محسوب می گردد. نسبت معلمان به دانش آموزان در مراکز

آموزش ابتدایی به نسبت ۱ به ۱۲ بالغ می گردد.

سال تحصیلی	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمان	تعداد معلمان زن
۱۹۹۲	۱۷۷۶۷۵	۸۷۳۸۳	۱۶۰۸۱	۸۵۱۷
۱۹۹۳	۱۸۷۹۴۱	۹۲۵۰۷	۱۷۴۲۴	۹۲۹۴
۱۹۹۴	۱۹۸۶۶۱	۹۷۷۷۵	۱۸۴۰۵	۹۸۵۰
۱۹۹۵	۲۰۶۹۳۴	۱۰۱۵۸۸	۱۹۰۹۷	-
۱۹۹۶	۲۱۵۴۸۸	۱۰۵۹۷۲	-	-

اهداف آموزشی

هدف آموزش در دوره میانی کمک به دانش آموزان در کسب دانش و شناخت هویت ملی خود و نیز

آموزش زبان عربی ، علوم اجتماعی ، علوم پایه ، ریاضیات و زبان انگلیسی است .

برنامه های آموزشی

زبان عربی- آموزش اسلامی- ریاضیات- علوم- علوم اجتماعی- ورزش- فعالیت آزاد- مطالعات هنری-

موسیقی- اقتصاد خانه (برای دختران)

مقطع تکمیلی متوسطه

ساختار آموزشی

آموزش ابتدایی مدت زمان ۴ سال طی رده های سنی ۱۴ تا ۱۷ سال به طول می انجامد. این دوره آموزشی در زمره نظام آموزش اجباری کشور کویت محسوب نمی گردد. نسبت معلمین به دانش آموزان در مراکز آموزش ابتدایی به نسبت ۱ به ۸/۵ بالغ می گردد.

اهداف آموزشی

- آماده کردن دانش آموزان برای ادامه تحصیلات در دوره های عالی و دانشگاهی
- کمک به دانش آموزان در شناخت هویت خود از طریق پرورش توانایی های آنان
- آماده سازی جوانان برای همراه شدن با نیازهای جامعه
- برقراری ارتباط بیشتر بین برنامه های مدرسه و جامعه
- حفاظت از هویت اجتماعی کویت و ارزشهای عربی-اسلامی آن
- همراه شدن با پیشرفتهای علمی و فن شناختی
- توسعه منابع آموزشی از طریق تعامل بیشتر و فعالیت با محیط زیست

برنامه های آموزشی

دوره دوم متوسطه به دو شاخه هنر و علوم تفکیک شده است . مواد درسی در رشته هنر عبارتند از : آموزش اسلامی ، زبان عربی ، زبان انگلیسی ، زبان فرانسه ، ریاضیات ، علوم تلفیقی ، علوم اجتماعی ، تاریخ ، جغرافیا ، روانشناختی ، فلسفه ، هنر اقتصاد خانه و ورزش . مواد درسی در رشته علوم عبارتند از : آموزش اسلامی ، زبان عربی ، زبان انگلیسی ، ریاضیات ، زیست شناسی ، زمین شناسی ، فیزیک ، شیمی ، علوم اجتماعی ، هنر ، اقتصاد خانه و ورزش .

آموزش عالی

در سال ۱۹۶۰م دولت کویت درصدد برآمد تا با تأسیس دانشگاه، آموزش عالی را در این کشور توسعه دهد. بدین منظور، هیأتی برای مطالعه و اجرای طرح تأسیس دانشگاه تشکیل شد که با اقدامات و مساعی این هیئت در سال ۱۹۹۶م دانشگاه کویت افتتاح شد. در حال حاضر دانشکده های دانشگاه کویت بشرح زیر می باشند:

دانشکده حقوق و شریعت اسلامی

دانشکده بازرگانی، اقتصادی و علوم سیاسی

دانشکده علوم

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشکده بهیاری

دانشکده فنی و نفت

دانشکده طب و پیراپزشکی

قرار است دانشگاهی جدید و مستقل از دانشکده کویت به نام دانشگاه علوم و تکنولوژی در منطقه عداید احداث شود. همچنین طرح تأسیس دانشگاه مردمی (غیردولتی) ، در دست بررسی است. به استثنای استادان کویتی و غربی ، اغلب مدرسان و اساتید دانشگاه کویت از اتباع مصر، اردن، عراق، و سوریه می باشند.

پژوهش و تحقیقات

تحقیقات آموزشی

اهداف عمومی

اهداف عمومی تحقیقات آموزشی عبارتند از :

انجام تحقیقات در خصوص ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری دانش آموزان و کمک به تصمیم گیران در تدوین سیاستها بر اساس تغییرات آموزش و پرورش در جهان .

روندهای پژوهشی

از جمله مهمترین زمینه های پژوهشی وزارت آموزش و پرورش کویت می توان از موارد ذیل نام برد :

- معنی و مفهوم برنامه درسی از نظر جامعه کویت
- نقش برنامه درسی در رشد روانشناختی ، اجتماعی و ذهنی فراگیران

- ارزشیابی از نقش معلمان در فرایند آموزشی
- ارزشیابی از برنامه درسی در توسعه توانایی های یادگیری
- ارزشیابی و شناسایی مسایل جدید در توسعه فرایند آموزش

آموزش های خاص

آموزش های دینی

آموزش های دینی دو مرحله متوسط و دبیرستان را شامل می شود. فارغ التحصیلان می توانند به دانشکده های الهیات، حقوق، ادبیات، امور تربیتی، بازرگانی، تکنولوژی و دانشکده مطالعات تجاری راه یابند. این آموزشگاه دانش آموزان بورسیه خارجی از ۴۰ کشور از قاره آسیا، آفریقا و اروپا را نیز می پذیرد. فارغ التحصیلان کویتی در دانشکده های نظامی و پلیس نیز می توان ادامه تحصیل دهند.

آموزش ویژه معلولان؛ که مراحل سه گانه آموزشی را در بر می گیرد.

آموزش بزرگسالان و مبارزه با بیسوادی؛ که شامل مراحل مبارزه با بیسوادی، آموزش متوسطه و دبیرستان می گردد. افزون بر این، استمرار تحول آموزش دینی، آموزشگاه دینی (المعهد الدینی) در سال تحصیلی ۷۰-۱۹۶۹م شروع به پذیرش دانشجو از کشورهای آفریقایی و آسیایی نمود. فارغ التحصیلان این آموزشگاه در صورت تمایل می توانند جهت ادامه تحصیل در دانشگاه الازهر مصر یا دانشگاه های اسلامی عربستان سعودی و

غیره وارد شوند. لازم به ذکر است در حال حاضر حدود ۲۹۰۰ دانشجوی کویتی در کشورهای امریکای شمالی، عربی، اروپایی، آسیایی و حوزه خلیج فارس، بورسیه تحصیلی می‌باشند.

آموزش معلمان

برنامه های آموزشی

طبق آمار سال ۹۶-۱۹۹۵، تعداد معلمان شاغل بر ۲۴۷۳۲ معلم بالغ می‌گردد. در کویت دو مؤسسه برای تربیت معلمان فعالیت می‌کنند: دانشکده علوم تربیتی پایه و دانشکده اول مستقل است و هدف آن تربیت مربی برای دوره یث دبستان و تربیت آموزگار ابتدایی است. برنامه آموزشی در این دانشکده به سه زمینه تقسیم شده است که عبارتند از: آموزش فرهنگی (۴۸ واحد درسی)، آموزش علمی (۴۰ واحد درسی)، و آموزش حرفه ای (۳۸ واحد درسی). دانشکده علوم تربیتی به دانشگاه کویت وابسته است و دوره های آموزشی گوناگونی را ارائه می‌کند که عبارتند از: سه برنامه در تربیت مربی دوره پیش دبستان، یک برنامه در تربیت آموزگار ابتدایی، یک برنامه در تربیت دبیر برای مدارس میانی و مدارس متوسطه و دو برنامه در تربیت معلم راهنما و مشاور تربیتی. هر دو این دانشکده ها مدارک کارشناسی به فارغ التحصیلان ارائه می‌کنند.

مدت زمان تدریس هفتگی به تفکیک دوره

- پیش دبستانی: -
- ابتدایی: ۲۰ ساعت

- مقدماتی متوسطه : ۲۰ ساعت

- تکمیلی متوسطه : ۱۸ ساعت

آموزش ضمن خدمت

اهداف کلی

ارتقاء سطح عملکرد معلمان ، آماده سازی افراد برای موفقیت‌های مدیریتی ، و تقویت آموزشهای حرفه

ای معلمان .

برنامه های آموزشی

آموزش ضمن خدمت در دوره های مختلفی ارائه می شود که هر یک دروس مربوط به خود را تحت پوشش

می گیرد. این دوره ها عبارتند از: دوره های اصلاح و رشد شخصی، دوره های تخصصی، دوره های حرفه آموزی و

دوره های ارتقای کیفیت.

آموزش غیر رسمی

مدارس خصوصی

طبق آمار سال ۹۶-۱۹۹۵، نرخ دانش آموزان مدارس خصوصی بر ۲۹ درصد کل دانش آموزان و تعداد مدارس

خصوصی بر ۲۷۵ مدرسه بالغ می گردد.

آموزش استثنایی

طبق آمار سال ۹۶-۱۹۹۵، تعداد کل کودکان ثبت نامی مراکز آموزش استثنایی بر ۱۶۲۸ نفر بالغ می گردد.

اهداف کلی

پرورش استقلال و اتکا به نفس و قابلیت ورود به جامعه در دانش آموزان معلول .

تقسیم بندی کودکان استثنایی

- دانش آموزان نابینا

- دانش آموزان ناشنوا

- معلولان ذهنی

- معلولان جسمی

اصول و اهداف آموزشی

- ایجاد توازن میان هویت فرهنگی کشور و آماده سازی شهروندان جهت مواجهه با تغییرات کشوری ، منطقه ای و بین المللی
- پرورش مهارت های پایه
- آماده سازی شهروندان برای مواجهه با پیشرفتهای فن شناختی
- آماده سازی جوانان برای زندگی توأم با کار و تلاش

اولویتها و علایق آموزشی

از جمله مهمترین اولویتهای خرد نظام آموزشی کویت می توان به موارد ذیل اشاره نمود :

- گسترش آموزش رسمی و توسعه مهارتهای عملی
- توجه به رشد فردی دانش آموزان و تأکید بر ارزشهای عربی/اسلامی، ارزشهای انسانی و وظایف اجتماعی
- حرکت در جهت رسیدن به یک نسبت بهینه در نسبت دانش آموزان به معلمین
- تخصیص بودجه بیشتر به آموزش رسمی و بالابردن استانداردهای عملکردی در آموزش و پرورش

قوانین آموزشی

- مواد ۱۰، ۱۳ و ۴۰ قانون اساسی به حق آموزش و پرورش برای کلیه شهروندان و وظیفه دولت در قبال آن اشاره کرده است .
- قانون شماره ۱ به اجباری بودن آموزش در دوره ابتدایی و دوره اول متوسطه تأکید دارد .
- بخشنامه وزیر آموزش و پرورش در خصوص ملزم بودن مؤسسات آموزشی خصوصی به رعایت قوانین وزارت آموزش و پرورش
- فرمان امیر کویت در خصوص مبارزه با بیسوادی
- قانون شماره ۶۳ در خصوص نیازهای نیروی کار و تربیت کارگران فنی ماهر در سطح ملی

مدیریت آموزشی

نهادهای مرکزی

بالاترین سطح تصمیم گیری در آموزش و پرورش در کویت وزارت آموزش و پرورش است و تصمیمات مربوط به برنامه ریزی آموزشی، هدایت و کنترل توسعه آموزش در این وزارت اتخاذ میگردد. در اوایل دهه ۱۹۸۰ با توجه به افزایش جمعیت و گسترش آموزش، ادارات آموزش و پرورش استانی تشکیل شدند و وظایفی چون امور اجرایی مدارس، نظارت بر فعالیت این مراکز و ارزشیابی از آن به عهده آنان گذاشته شده است.

بودجه و هزینه های آموزشی

طبق آمار سال ۹۶-۱۹۹۵، میزان بودجه آموزشی کشور بر ۳۰۵ میلیون دینار کویت بالغ می گردد.

هزینه های جاری آموزشی

سال تحصیلی	به عنوان درصدی از تولید ناخالص ملی	به عنوان درصدی از کل هزینه های دولتی
۱۹۹۰	۳/۵	۳/۴
۱۹۹۲	۶/۱	۱۱/۴
۱۹۹۳	۶	۱۱
۱۹۹۵	۵/۷	۸/۹

هزینه های جاری آموزشی بر مبنای سطوح مختلف آموزشی

سال تحصیلی	پیش دبستانی	سطح اول	سطح دوم	سطح سوم	سایر سطوح	توزیع نشده
۱۹۹۰	۱۰/۴	-	۵۶/۷	۱۶	۳/۲	۱۳/۹
۱۹۹۵	۸/۳	۳۶	۱۴/۶	۲۹/۹	۱/۹	۹/۳

هزینه های عمومی آموزش بر مبنای سطوح مختلف آموزشی طی سال ۱۹۹۵

پیش دبستانی ۸/۳ درصد

اولین سطح ۳۶ درصد

دومین سطح ۱۴/۶ درصد

سومین سطح ۲۹/۹ درصد